

gemeente
Neder-Betuwe

Tweede bestuursrapportage 2015

Gemeente Neder-Betuwe

- Dodewaard
- Echteld
- IJzendoorn
- Kesteren
- Ochten
- Opheusden

Gemeenteraadsvergadering van
29 oktober 2015

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD VAN HET COLLEGE	3
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING BESTUURSRAPPORTAGE	4
FINANCIËLE POSITIE.....	5
OVERZICHT FINANCIËLE POSITIE	5
INCIDENTELE EN STRUCTURELE ONTWIKKELINGEN	5
VOORTGANG REALISATIE PROGRAMMA'S.....	6
PROGRAMMA 1: BESTUUR EN DIENSTVERLENING	7
PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	10
PROGRAMMA 3: FYSIEKE LEEFOMGEVING	13
PROGRAMMA 4: ECONOMIE	19
PROGRAMMA 5: SOCIAAL DOMEIN	25
OVERZICHT VAN: ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	34
VOORTGANG REALISATIE PARAGRAFEN.....	35
PARAGRAAF 1: LOKALE HEFFINGEN	36
PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN.....	37
PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING	38
TOTAALOVERZICHT VAN FINANCIËLE AFWIJKINGEN PER PROGRAMMA.....	39
BESLUITVORMING	40
BESLUITVORMING. RAAD/15/01881	40
BIJLAGE.....	41
BEGROTINGSWIJZIGING.....	41
OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN	42

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

Aan de Gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de tweede bestuursrapportage over het begrotingsjaar 2015 aan. De aanbidding van deze bestuursrapportage vindt plaats op grond van de financiële verordening conform artikel 212 Gemeentewet. Een bestuursrapportage dient als voortgangsrapportage van de door u vastgestelde begroting 2015. De nadruk in dit document ligt op beleidsinhoudelijke en financiële zaken die in het eerste halfjaar van 2015 anders zijn gelopen dan gepland.

In deze bestuursrapportage informeren wij u over de voortgang en realisatie van de door u gestelde doelen (thema's) die in de begroting 2015 zijn opgenomen. Concreet betekent dit dat wij op programmaniveau alle ontwikkelingen vanaf de periode van vaststelling van de begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018 tot en met peildatum juli 2015 aan u presenteren. De vaststelling de bestuursrapportage staat gepland voor uw vergadering van 29 oktober 2015.

Helaas wijken wij met deze tweede bestuursrapportage enigszins af van hetgeen door u gesteld is in de financiële verordening conform artikel 212 van de Gemeentewet. Wij moeten in een tweede bestuursrapportage aan u verantwoording afleggen over de eerste acht maanden van het lopende jaar. Omdat de vaststelling van de tweede bestuursrapportage te vroeg in de tijd is gepland, kunnen wij in dit document echter maar verantwoording aan u afleggen over de eerste zes maanden van het lopende jaar. Wij zullen bij het opstellen van de planning van het planning-en-control-instrumentarium 2016 ervoor zorgen dat dit probleem zich volgend jaar niet herhaalt. Aangezien er in de 2^e helft van 2015 nog de nodige ontwikkelingen zullen plaatsvinden dient u de financiële uitkomst van deze bestuursrapportage voor het jaar 2015 met enige terughoudendheid tot zich te nemen.

Opzet en vormgeving bestuursrapportage

Deze bestuursrapportage is gebaseerd op de opzet die is gekozen bij de begroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018. De nieuwe programma-indeling met de daaraan gekoppelde programmaonderdelen en relevante doelstellingen, voortkomend uit het coalitieprogramma 2014-2018 'Samenwerken aan een vitale samenleving', vormen de leidraad van dit document.

Voortgang uitvoering begroting

De begroting telt 22 programmaonderdelen (thema's) waaruit 165 prestaties ('Wat gaan we er voor doen?') voortvloeien. In deze bestuursrapportage zijn acht programmaonderdelen opgenomen met zestien doelstellingen waarvan afwijkingen te melden zijn. Dit betekent dat de uitvoering van negentig procent van uw voornemens op koers ligt.

Financieel resultaat

Op basis van de financiële ontwikkelingen die in deze bestuursrapportage zijn opgenomen is er sprake van een negatieve bijstelling van de financiële positie voor het jaar 2015 met een bedrag van € 325.008. Op basis van de besteding van de budgetten in de eerste zes maanden van 2015 moet het geraamde voordelig saldo van € 106.512 daarom worden bijgesteld naar een nadelig saldo van € 218.496. Ook voor het jaar 2016 en verdere jaren laat deze bestuursrapportage een licht negatief effect zien van € 18.300.

Het nadelig resultaat voor 2015 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de forse negatieve bijstelling van de te ontvangen bijdrage uit het gemeentefonds. Hierover bent u geïnformeerd via een raadsinformatiebrief (D/UIT/15/46364).

Het structureel nadelig resultaat van deze bestuursrapportage wordt veroorzaakt door bijstellingen van budgetten waarvan de financiële effecten kleiner zijn dan € 25.000 en zijn verwerkt onder de post 'overige kleine verschillen'.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Neder-Betuwe

De secretaris,

De burgemeester,

J.J.J. van Huffelen MPG BBA

ir. C.W. Veerhoek

LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING BESTUURSRAPPORTAGE

Opbouw en Indeling van de bestuursrapportage

De bestuursrapportage is opgezet met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV). Naast dit kader zijn ook de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene Wet Bestuursrecht en het Provinciaal Beleidskader Financieel toezicht van belang.

De indeling van deze bestuursrapportage sluit aan op de begroting 2015. Deze bestaat uit een voorwoord van het college, overzichten van de financiële positie, incidentele verbeteringen of verslechtingen, structurele verbeteringen of verslechtingen, overige kleine verschillen en de beleidsmatige en financiële verantwoording. Onder de rubriek ontwikkelingen zijn alleen ontwikkelingen gemeld die geactualiseerd zijn.

Betekenis en toepassing van de kleuren

In deze bestuursrapportage wordt het stoplichtenmodel gebruikt om de realisatie van het beleid aan te geven. Per programmaonderdeel stellen we de volgende vragen ten aanzien van resultaat, tijd en middelen:

Resultaat: Is het gelukt om de beleidsinhoudelijke afspraken te realiseren of ligt de realisatie op schema?

Tijd: Is het gewenste (deel)resultaat gerealiseerd of ligt de realisatie op schema?

Middelen: Zijn de toegekende middelen toereikend?

Resultaat en Tijd

Onder Resultaat en Tijd is de betekenis van de antwoordkleuren als volgt:

	Het resultaat wordt behaald en de uitvoering verloopt volgens planning.
	Het resultaat wordt deels behaald en de uitvoering verloopt niet geheel volgens planning. Beleidsmatige toelichting waarom het resultaat deels wordt behaald vindt plaats bij het speerpunt zelf.
	Het resultaat wordt niet behaald en de uitvoering verloopt niet volgens planning. Beleidsmatige toelichting waarom het resultaat niet wordt behaald vindt plaats bij het speerpunt zelf.

Middelen

Onder Middelen is de betekenis van de antwoordkleuren als volgt:

	De uitvoering van het resultaat wordt binnen het beschikbaar gestelde budget uitgevoerd.
	De uitvoering van het resultaat wordt naar alle waarschijnlijkheid niet binnen het beschikbaar gestelde budget uitgevoerd. Het budget dreigt te worden overschreden.
	De uitvoering van het resultaat wordt niet binnen het beschikbaar gestelde budget uitgevoerd. Het budget is overschreden. Financiële toelichting van de afwijking vindt plaats per programma bij het onderwerp 'Wat mag het kosten?'

Financiële afwijkingen groter dan € 25.000

Per programma worden de afwijkingen van de derde W-vraag ('Wat mag het kosten?' in een tabel weergegeven en daaronder, voor zover de bedragen groter zijn dan € 25.000, kort toegelicht. Dit geldt ook voor de algemene dekkingsmiddelen en de mutaties in de reserves. Afwijkingen kleiner dan € 25.000 op productniveau worden per programma getotaliseerd in overige kleine verschillen. Ook wordt inzicht gegeven in de stand van het budget onvoorziene uitgaven.

Over de ontwikkelingen in de paragrafen wordt - alleen in de begroting en in de jaarstukken gerapporteerd. Wel wordt- over belangrijke actuele ontwikkelingen in de paragrafen gerapporteerd.

De bestuursrapportage wordt afgesloten met een totaaloverzicht van de financiële afwijkingen per programma, de besluitvorming en de begrotingswijziging.

Ontwikkelingen sinds de eerste bestuursrapportage helder in beeld

Om de verschillen met de eerste bestuursrapportage 2015 in één oogopslag inzichtelijk te maken, gebruiken we de symbolen ▲ en ▼. Alle vlakjes zonder één van beide symbolen hebben dus dezelfde kleur als in de eerste bestuursrapportage 2015.

	Sinds de eerste bestuursrapportage is er vooruitgang geboekt (van rood/oranje naar groen of van rood naar oranje).
	

	Sinds de eerste bestuursrapportage is er achteruitgang geboekt (van groen naar oranje/rood of van oranje naar rood).
	

FINANCIËLE POSITIE

Overzicht financiële positie

Na verwerking van de ontwikkelingen uit deze bestuursrapportage ziet de financiële positie er als volgt uit:

OVERZICHT FINANCIËLE POSITIE 2015-2019					
	Begroting	Meerjarenraming			
	2015 €	2016 €	2017 €	2018 €	2019 €
Financiële positie 2015-2019: op basis van aangeboden eerste bestuursrapportage 2015	-106.512	-124.883	-254.757	-364.542	-370.908
Financiële effecten tweede bestuursrapportage 2015	325.008	18.300	18.300	18.300	18.300
Financiële positie 2015-2019 Inclusief tweede bestuursrapportage 2015	218.496	-106.583	-236.457	-346.242	-352.608
+ = tekort - = overschot					

Incidentele en structurele ontwikkelingen

De Incidentele verbeteringen en verslechteringen van de financiële positie worden hoofdzakelijk veroorzaakt door:

Incidentele Ontwikkelingen	Programma	2015	2016	2017	2018	2019
Stoppen met extra impuls economie speerpunt coalitieakkoord	4	-40.000	0	0	0	0
Aanbestedingsvoordeel Wmo-hulpmiddelen	5	-39.500	0	0	0	0
Resultaat aanbestedingsvoordeel leerlingenvervoer	5	50.000	0	0	0	0
Effect meicirculaire 2015 Sociaal Domein	5	-2.839	0	0	0	0
Meicirculaire 2015	AD	444.113	0	0	0	0
Bijstelling opbrengst onroerendezaakbelasting	AD	-62.510	0	0	0	0
Totaal		349.264	0	0	0	0
+ Is tekort, - Is overschot						

De structurele verbeteringen en verslechteringen van de financiële positie worden veroorzaakt door:

Structurele Ontwikkelingen	Programma	2015	2016	2017	2018	2019
Geen						
Totaal		0	0	0	0	0
+ Is tekort, - Is overschot						

De verbeteringen en verslechteringen van de financiële positie veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Structurele Ontwikkelingen	Programma	2015	2016	2017	2018	2019
Verschillen < € 25.000 programma	1	-7.126	798	798	798	798
Verschillen < € 25.000 programma	2	-5.327	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500
Verschillen < € 25.000 programma	3	-19.610	-860	-860	-860	-860
Verschillen < € 25.000 programma	4	-763	-763	-763	-763	-763
Verschillen < € 25.000 programma	5	-13.082	4.818	4.818	4.818	4.818
Verschillen < € 25.000 dekkingsmiddelen	A	21.652	18.807	18.807	18.807	18.807
Verschillen < € 25.000 mutatie in reserves	R	0	0	0	0	0
Totaal		-24.256	18.300	18.300	18.300	18.300
Totaal		325.008	18.300	18.300	18.300	18.300
+ Is tekort, - Is overschot						

Voor een gedetailleerde verklaring van de financiële afwijkingen wordt verwezen naar de toelichtingen die zijn opgenomen bij de diverse programma's onder het kopje 'Wat mag het kosten?'.

VOORTGANG REALISATIE PROGRAMMA'S

Programma 1: Bestuur en Dienstverlening

Programma 2: Openbare orde en Veiligheid

Programma 3: Fysieke Leefomgeving

Programma 4: Economie

Programma 5: Sociaal Domein

Programma 1: Bestuur en dienstverlening

Missie

Bestuur en organisatie staan ten dienste van de inwoners. We redeneren 'van buiten naar binnen'. Onze bestuurders en medewerkers staan met beide benen in de maatschappij, zodat zij inwoners en maatschappelijke partners op serieuze wijze kunnen betrekken bij voor hen belangrijke vraagstukken. Wij informeren onze inwoners goed en tijdig over het gemeentelijke beleid. We voeren onze taken snel, adequaat, klantgericht en klantvriendelijk uit. De wensen van onze inwoners zijn het uitgangspunt van onze dienstverlening. Kernwaarden die belangrijk zijn voor onze dienstverlening zijn: interactiviteit, pro-activiteit, betrouwbaarheid en persoonlijk contact.

Waar het voor het bereiken van onze lokale ambities nodig is om met andere overheden samen te werken, doen wij dat op een slimme manier. We zien de gemeenschappelijke regelingen die voor ons taken uitvoeren als een verlengstuk van de gemeente; zij verdienen serieuze aandacht, sturing en waardering.

Ontwikkelingen

Bestuur

Stabiliteit in het gemeentebestuur is van groot belang om in hectische tijden goede bestuurlijke keuzes te kunnen maken. Raad en college hechten mede daarom veel waarde aan een gezonde bestuurscultuur. Belangrijke thema's daarin zijn samen steeds beter willen worden, rolverdeling, afspraken nakomen, een prettige en open werksfeer, respect en – uiteraard – integriteit.

Communicatie

We richten ons meer dan voorheen op resultaten die door de samenleving zelf worden gevraagd, en waarin belanghebbenden, zoals inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties ook actief willen participeren. Daarom redeneren we, als maatschappelijk relevante beleids- en uitvoeringsvraagstukken op de agenda gezet worden, van 'buiten naar binnen'. Een goede communicatie met en serieuze betrokkenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners is daarbij cruciaal. Uiteraard laten we hen in een vroeg stadium meedenken. Om dit te realiseren, is het noodzakelijk doelgroepen pro-actief, tijdig, gepland, op maat en met zo min mogelijk misverstanden te benaderen. Dit geldt voor alle beleidsvelden van de gemeente en steeds zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering. In 2015 stelde de gemeenteraad het Communicatiebeleidsplan vast. Een implementatieplan is opgesteld voor het invoeren in fases van een aantal zaken ter verbetering van de communicatie met inwoners ca, zoals die zijn genoemd in het Communicatiebeleidsplan. Aan een aantal wordt inmiddels gewerkt. In de raadsvergadering van 17 september 2015 is de Participatie- en inspraakverordening vastgesteld.

Dienstverlening

De wereld verandert. Dat heeft ook gevolgen voor de rol van de overheid en het contact van die overheid met inwoners. We gaan steeds meer diensten digitaliseren, zoals door middel van het project "Digitaal 2017".

Het beoogde doel is dat burgers de overheid sneller en makkelijker kunnen vinden en dat ze zaken kunnen doen op de plek en het tijdstip die hen het beste uitkomen. Wij passen onze (dienstverlenings)processen hierop aan.

Operatie Basisregistratie Personen (BRP)

De komende jaren wordt de gemeentelijke basisadministratie voor persoonsgegevens (GBA) vervangen door de Basisregistratie Personen (BRP). De BRP maakt deel uit van het stelsel van basisregistraties. De BRP bevat persoonsgegevens van ingezetenen en niet-ingezetenen. De BRP is een volledige digitale voorziening die onder andere plaats onafhankelijke dienstverlening mogelijk maakt, zeven dagen per week, vierentwintig uur per dag. Het doel van het realiseren van voorzieningen voor de BRP is de kwaliteit van de gegevens en daardoor de dienstverlening te verbeteren. Dit moet leiden tot een efficiënte en betrouwbare manier van invoeren, opslaan, beheren en verstrekken van persoonsgegevens, waarbij persoonsgegevens direct beschikbaar zijn en wijzigingen direct verwerkt worden. Aansluiting op de BRP zal plaatsvinden in de periode 2016 – 2018.

Verkiezingen

Op 18 maart 2015 vonden gecombineerde verkiezingen plaats, namelijk die van de Provinciale Staten en het Waterschap. Deze combinatie heeft geresulteerd in een verdubbeling van de opkomst voor de Waterschapsverkiezingen. De verkiezingen zijn zonder incidenten verlopen. Daarnaast hebben bij deze verkiezingen 25 gemeenten meegedaan aan een experiment met het centraal tellen van de stemmen. In de periode 2017 – 2019 vinden nog een drietal verkiezingen plaats (2017: Tweede kamer, 2018: gemeenteraad en 2019: Europees Parlement). Daarnaast kunnen kiesgerechtigden naar verwachting vanaf juli 2015 een referendum aanvragen over nieuw aangenomen wetgeving. Het referendum geeft kiesgerechtigden de mogelijkheid zich voor of tegen een bepaalde wet uit te spreken, maar de uitslag is niet bindend. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de stemming voor het referendum. De referendumstemming volgt de procedures bij Tweede Kamerverkiezingen.

Bestuurlijke samenwerking

Zelfstandigheid is het uitgangspunt van de gemeente Neder-Betuwe. Over de vraag hoe robuust onze gemeente op lange termijn in zelfstandigheid kan opereren stuurde het college de raad op 25 juni 2015 een brief (D/UIT/15/45610). Op moment van schrijven is nog niet bekend of en op welke wijze de raad naar aanleiding van deze brief over dit onderwerp wil discussiëren.

Tegelijkertijd willen we onze kwaliteit van dienstverlening verbeteren. Door onze kleine omvang, ons brede takenpakket en onze beperkte financiële middelen zijn we kwetsbaar. Daarom ligt samenwerking met andere partijen voor de hand. Een goede sturing op al onze samenwerkingsverbanden is cruciaal (zie daartoe de paragraaf 'Verbonden partijen'). Op beleidsgebied werken we vooral met de andere in Regio Rivierenland deelnemende gemeenten samen. In 2015 zijn de raden en colleges in Rivierenland gestart met een nieuwe wijze van onderlinge samenwerking. Ook komt dit jaar duidelijkheid over een opvolger van het huidige Regiocontract, waarin de provincie en de gemeenten in Regio Rivierenland afspraken maken over gedeelde doelen en de financiering van projecten om die doelen te bereiken. Naar verwachting krijgen de 'stedelijke' gemeenten in Rivierenland daarin een voortrekkersrol.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- ◆ Communicatiebeleidsplan 2015
- ◆ Klanthandvest gemeente Neder-Betuwe
- ◆ Inspraakverordening gemeente Neder-Betuwe
- ◆ Verordening burgerinitiatief Neder-Betuwe
- ◆ Regiocontract 2012-2015
- ◆ Regionale visie Verrassend Rivierenland. Waard om bij stil te staan
- ◆ Nieuwe wijze van onderlinge samenwerking in Rivierenland
- ◆ Implementatieplan Klantcontactcentrum (raadsbesluit 6 maart 2014)

1.1 Bestuurs- en organisatiecultuur

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Behouden van een gezonde bestuurs- en organisatiecultuur.	A1.	Continueren van het ingezette cultuurtraject met actieve betrokkenheid van college, MT en alle medewerkers.		
		A2.	Aandacht besteden aan bestuurlijke integriteit.		
		A3.	Beoordelen van medewerkers naast vakinhoudelijke kennis op houding en gedrag, w.o. klant-, samenwerkings- en resultaatgericht werken.		

1.2 Communicatie en Dienstverlening

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Tijdige en pro-actieve participatie van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers bij de voorbereiding en uitvoering van besluitvorming.	A1.	Uitvoering geven aan het in 2015 vastgestelde communicatiebeleidsplan.		
		A2.	Beoordelen medewerkers op de kerncompetentie 'klantgerichtheid' binnen de HRM-gesprekscyclus.		
		A3.	Bezoeken van wijken, bedrijven en maatschappelijke organisaties door college en raad.		
B	Onze communicatie aan de balie, via de telefoon en via internet is snel, adequaat en klantgericht volgens de normen van het kwaliteitshandvest	B1.	Verdere uitbouw van KCC naar 'De overheid geeft antwoord' en van onze dienstverlening conform ons klanthandvest.		
		B2.	Afhandeling van alle bij het KCC binnenkomende vragen vindt voor minimaal 80% direct (zonder doorverbinden) en correct plaats.		
		B3.	Nagaan welke regels en controleprocedures onnodig zijn en deze schrappen (activiteit gereed: 31 december 2016).		
		B4.	Aan de orde stellen van eventuele knelpunten die zich voordoen in de communicatie door de gemeenschappelijke regelingen waarvan wij lid zijn.		

1.3 Bestuurlijke samenwerking

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Verantwoording/voortgang		
		Resultaat/tijd	Middelen	
A Slim samenwerken met andere gemeenten om onze lokale ambities te bereiken.	A1. Samenwerken met buurgemeenten en via gemeenschappelijke uitvoeringsdiensten op beleidsarme taken om kosten te besparen, kwetsbaarheid te verminderen en expertise te benutten.	▲		
	A2. Continuëren en (daar waar het onze lokale ambities ten goede komt) uitbouwen van de samenwerking op beleidsvelden via o.m. Regio Rivierenland.			
	A3. Houden van een jaarlijkse thema-avond voor de raad over sturing op verbonden partijen.			
B Optimaal benutten gelden hogere overheden.	B1. Uitvoeren van plannen in het kader van het Regiocontract 2012-2015.			
	B2. Samenwerken in Regio Rivierenland om het Regiocontract 2015-2018 zo veel mogelijk bij onze ambities aan te laten sluiten.			
	B3. Maken van keuzes ten aanzien van de onderwerpen waar qua lobby de bestuurlijke focus ligt (prioritering).			
	Toelichting: Zie toelichting bij B4.			
	B4. Lobbytrajecten samen met raad opzetten.			
Toelichting: Dit jaar zijn hierin nog geen bestuurlijke stappen gezet. Er is evenwel een regionale notitie in voorbereiding, die de uitgangspunten voor lobby op regionaal niveau bevat. Wij zijn ervan overtuigd dat lobby vooral vanuit regionaal verband zin heeft. Als de regionale notitie gereed is, biedt dit wellicht handvatten om met de raad het gesprek aan te gaan op welke onderwerpen de raad(sleden) welke acties kunnen opzetten.				

Wat mag het kosten?

Programma: 1 Bestuur en Dienstverlening					
Mutaties van grootste afwijkingen (> € 25.000)	2015	2016	2017	2018	2019
a. Overige kleine verschillen	-7.126	798	798	798	798
Totaal	-7.126	798	798	798	798

Investeringen

Programma: 1 Bestuur en Dienstverlening				
Beschikbaar gestelde Investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investeringsbedrag	Voortgang	
			Beleidsmatig	Financieel
Geen afwijkingen te melden				
Totaal Investeringsbedragen				

Mutaties in reserves

Geen mutaties in reserves te melden.

Programma 2: Openbare orde en veiligheid

Missie

Neder-Betuwe is een gemeente waar iedereen zich veilig voelt met een lokale overheid die zich daarvoor aantoonbaar inzet. Spelregels en grenzen zijn helder. Er wordt snel en merkbaar opgetreden tegen overlast en criminaliteit. Wij stimuleren burgers, bezoekers, ondernemers en veiligheidspartners om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid bij te dragen aan de veiligheid binnen de gemeente.

Ontwikkelingen

Bijdrage Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid buigt zich dit jaar over een nieuwe verdeelsystematiek. Zodra hierover meer duidelijkheid is informeren wij u hierover.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- ◆ Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2014-2018 (Raadsbesluit 5 juni 2014)
- ◆ Jaarplan Veiligheid 2014
- ◆ Veiligheidsstrategie 2014-2018 Oost-Nederland 'Een Veiliger Oost-Nederland door betrokken samenwerking'
- ◆ Meerjarenbeleidsplan 2014-2018 Politie (opgesteld conform de wet Nationale Politie)
- ◆ Plan van aanpak/draaiboek Oud en Nieuw
- ◆ Regionaal Crisisplan
- ◆ Rampenplan en Rampenbestrijdingsplannen
- ◆ Preventie- en Handhavingsplan uitvoering Drank- en Horecawet 2014-2018 (Raadsbesluit 5 juni 2014)
- ◆ Algemene Plaatselijke verordening Gemeente Neder-Betuwe 2015
- ◆ Beleidsnota Externe Veiligheid Neder-Betuwe 2015-2018

2.1 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoordling/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Veilige gemeente, integrale aanpak.	A1.	Uitvoeren van de Kadernota Veiligheid 2014-2018 en de APV.		
		A2.	Stimuleren van gerichte voorlichting en preventieve maatregelen om het aantal inbraken te verminderen.		
		A3.	Aanbieden door Bureau Halt op de basisscholen van voorlichting over criminaliteit, normen en waarden, groepsdruk, overlast, vuurwerk (project oud nieuw), respect en digipesten.		
		A4.	Blijven participeren in het Veiligheidshuis.		
		A5.	Uitvoering geven aan de voortgezette kadernota Veiligheidsbeleid.		
B	Voorkomen van vernielingen en verhalen van schade.	B1.	Voortzetten project 'Vandalisme-offensief'.		
		B2.	Aangifte doen van alle vernielingen die aan gemeentelijke eigendommen worden aangericht en indien de dader bekend is de schade verhalen.		
		B3.	Regelmatig een overzicht van de aangerichte schade in de krant publiceren; bij grote aangerichte schades gaat ook een Burgernet-bericht uit.		
		B4.	Tegengaan van aanstootgevende reclame-uitingen (<i>alert reageren, binnen onze bevoegdheden</i>).		
C	Zo min mogelijk alcoholmisbruik, drugsgebruik en drugshandel	C1.	Regionaal hennepsteelt convenant (18 gemeenten) is in 2015 opgesteld. Regionaal uitvoeringsconvenant is in 2015 opgesteld. Burgemeester heeft in 2015 het beleid op grond van artikel 13b Opiumwet vastgesteld.		
		C2.	Communiceren naar de inwoners over de 'aanpak hennepsteelt' via het Magazine NB en de gemeentelijke website.		
		C3.	Bevorderen dat de politie daadkrachtig optreedt vooral tegen de overlast van drugshandel en gericht onderzoek verricht op locaties waarover signalen binnenkomen dat er wordt gedeald.		
		C4.	Uitvoeren van het drank- en horecabeleid.		
		C5.	Aanbieden preventie/voorlichting lessen over alcohol, roken en blowen aan alle scholen. <i>Toelichting: nog niet elke school maakt van dit aanbod gebruik. Het aanbod zal opnieuw onder de aandacht van alle scholen worden gebracht.</i>		
		C6.	Inzetten straathoekwerker van IrisZorg en 'Iris in de Buurt' voor gerichte persoonlijke hulpverlening bij alcoholproblematiek.		
D	Op zondag zijn de winkels gesloten.	D1.	Uitvoering geven aan bestaande winkeltijdenverordening.		
E	De naleving van de leeftijdsgrens op basis van de Drank & Horecawet door alcoholverstrekkers (horeca, sportverenigingen supermarkten en slijterijen), stijgt van 10% in 2013 tot boven de 40% eind 2015.	E1.	Informatieverstrekken aan en communicatie met alcoholverstrekkers.		
		E2.	Samenwerking met politie, ondernemers, verenigingen, scholen en gezondheidsorganisaties.		
		E3.	Organiseren van toezicht en handhaving volgens het vastgestelde Preventie- en Handhavingsplan uitvoering Drank- en Horecawet 2014-2018.		
		<p>Toelichting Deze doelstelling die onder E wordt beschreven (40%) is nog niet behaald. De acties die we inzetten ter uitvoering van het preventie-en handhavingsplan zoals communicatie/toezicht/lik-op-stuk/publicaties e.d. zullen naar verwachting leiden tot het naleven van de leeftijdsgrens op basis van de Drank & Horecawet. In 2015 zal hier verder op worden ingespeeld door dit te toetsen middels een herhaling van een 'mystery shop'-onderzoek. Uit het onderzoek moet blijken of de inzet tot het gewenste doel heeft geleid. Daarnaast vindt in 2015 en 2016 extra inzet plaats door lik-op-stuk controles.</p>			

2.2 Programmaonderdeel Hulpdiensten

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
		Resultaat/tijd	Middelen
A De aanrijdtijden van de hulpdiensten voldoen aan de landelijke vijftienminutennorm en de overschrijding daarvan bedraagt maximaal 5%.	A1. Bij de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) aandringen op handhaving van de norm. <i>Toelichting: In 2013 was het percentage spoedeisende ritten binnen de normtijd van de ambulance 90,3% Om dit te verbeteren is de ambulancepost in Kesteren ook 's nachts bezet. Hiermee is in de eerste helft van 2014 de opkomsttijd voor Neder-Betuwe gestegen naar 92,2%. (Dodewaard, Kesteren, Ochten 100%, Echteld 90%, Opheusden 86,1%). De 95% is nog niet gehaald. Het is serieus de vraag of dit percentage haalbaar is.</i>	▼	
B Adequate brandweezorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding	B1. Bij de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) aandringen op handhaving van de norm voor opkomsttijden van de brandweer. De gemiddelde opkomsttijd voor de eerste tankautospuiter lag in 2014 op 8.38 minuten. In het eerste kw 2015 op 8.64 minuten <i>Toelichting: Het brand- en hulpverleningsrisicoprofiel is inmiddels bestuurlijk vastgesteld. Hierop volgend wordt er momenteel gewerkt aan een dekkingsplan dat in het najaar 2015 gereed dient te zijn.</i>		
	B2. Op dit moment zijn er 120 vrijwilligers in de gemeente Neder-Betuwe actief voor Hartslag.nu en zijn er 7 AED-apparaten aangemeld. Bij een telefonische 1-1-2 melding van een (mogelijke) circulatiestilstand wordt een ambulance ingeschakeld en maximaal 30 burgerhulpverleners. De lokale EHBO verenigingen zijn de leveranciers van de burgerhulpverleners.		

Wat mag het kosten?

Programma: 2 Openbare orde en Veiligheid					
Mutaties van grootste afwijkingen (> € 25.000)	2015	2016	2017	2018	2019
a. Overige kleine verschillen	-5.327	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500
Totaal	-5.327	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500

Investeringen

Programma: 2 Openbare Orde en Veiligheid				
Beschikbaar gestelde Investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investeringsbedrag	Voortgang	
			Beleidsmatig	Financieel
Geen afwijkingen te melden				
Totaal Investeringsbedragen				

Mutaties in reserves

Geen mutaties in reserves te melden.

Programma 3: Fysieke leefomgeving

Missie

Neder-Betuwe is een veilige, schone, aantrekkelijke en gevarieerde gemeente en bekend als hét laanboomcentrum van Nederland respectievelijk Europa. Wij werken samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan het behoud en de ontwikkeling van een duurzame, vitale gemeente. We streven naar een evenwichtige ruimtelijke ordening waarbij landschappelijke waarden worden behouden. De woningvoorraad is kwalitatief op orde en wordt voortdurend afgestemd op de behoefte. Nieuwe kansen en ontwikkelingen worden aangegrepen om de aanwezige ruimtelijke kwaliteiten te versterken.

Ontwikkelingen

Actualisering Bestemmingsplannen

In de periode 2008 - 2014 zijn alle bestemmingsplannen geactualiseerd. Wij werken op dit moment aan een notitie Beheer ROdata. Hierin wordt o.a. meegenomen hoe we onze bestemmingsplannen actueel kunnen houden. De komende jaren zal uitvoering gegeven worden aan datgene wat wordt opgenomen in de notitie BeheerROdata. Daarbij zal ook al zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de mogelijkheden die de nieuwe Omgevingswet zal gaan bieden. Naar verwachting zal die wet medio 2018 in werking treden.

Wonen

De woningbouwafspraken voor de periode 2010-2020 zijn vastgelegd in het Kwalitatief Woningbouw Programma 3 (KWP3). Onze gemeente mag circa duizend woningen bouwen in de genoemde periode. In 2015 zal de provincie nieuwe afspraken maken voor de periode 2015-2025. Onder de titel 'Regionale woonagenda' wordt door de provincie verbreding nagestreefd naar kwalitatieve aspecten.

Het regionaal Woningbehoefteonderzoek is dit voorjaar afgerond. Een actualisatie van de Woonvisie wordt volgend jaar opgesteld.

De prestatieafspraken met de woningstichting worden telkens aan het begin van het jaar geëvalueerd. Dit resulteert in een agenda met punten waar in het er op volgende jaar extra aandacht aan geschonken wordt.

Om de ontwikkeling van de woningmarkt te monitoren voert de gemeente samen met de gemeente Buren en woningstichting SWB een woningmarktmonitor uit. Deze woningmarktmonitor verschijnt jaarlijks medio juli. Op deze informatie kunnen de ontwikkelaars hun product afstemmen. Daarnaast is er ook conform de woonvisie aandacht voor de regionale afspraken inzake zorg en wonen.

Voor Herenland fase 3 is door de provincie Gelderland een impulssubsidie toegekend.

Na enige vertraging is het bestemmingsplan Ijzendoorn-West op 17 september 2015 door de raad vastgesteld.

Omgevingsvisie

De provincie Gelderland heeft een nieuwe omgevingsvisie vastgesteld. Men heeft er voor gekozen om dit per regio op te pakken. Vanuit onze regio en gemeente is een uitgebreide reactie gegeven op deze omgevingsvisie. De omgevingsvisie is op 14 januari 2014 vastgesteld door het college van Gedeputeerde Staten en op 9 juli 2014 door Provinciale Staten van Gelderland en geldt nu als provinciaal toetsingskader.

Overigens is in Provinciale Staten van Gelderland een motie aangenomen dat vraagt om een beoordelingssysteem ter toetsing van het nieuwe beleid betreffende verruiming van de uitbreidingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij. Dit dient wellicht te zijner tijd te worden doorvertaald in het gemeentelijk beleid.

Nota duurzaamheid

In 2015 wordt –binnen de door de raad aangegeven kaders- gewerkt aan een visie op duurzaamheid met bijbehorend beleids- en uitvoeringsprogramma. De nota, inclusief financiële paragraaf staat voor 17 september 2015 op der raadsagenda geagendeerd. Ook ten behoeve van de zwerfafvalproblematiek zullen binnen dit programma meerdere projecten worden geïnitieerd waarbij burgerparticipatie een belangrijke rol speelt.

Spuitzones

In onze gemeente lopen wij regelmatig bij toekomstige bouwprojecten tegen de problematiek van de spuitzones aan. Uit jurisprudentie-onderzoek is gebleken dat de afstand die daadwerkelijk opgenomen kan worden in een bestemmingsplan in bepaalde gevallen kleiner dan 50 meter kan zijn, indien voldaan wordt aan verschillende voorwaarden. Uit de jurisprudentie maken we op dat de belangrijkste voorwaarden zijn: het toepassen van driftreducerende maatregelen, die via een zg. 'instandhoudingsplicht' in een bestemmingsplan zijn vastgelegd. Bovendien dient uit onderzoek te blijken dat de driftreductie op de specifieke locatie dusdanig is, dat een kleinere spuitzone mogelijk is.

Probleem is, dat er op nog geen enkele uitspraak van een rechter is, die een situatie betrof waarin werd voldaan aan alle voorwaarden. Dat zorgt nog steeds voor een onzekere situatie. De komende tijd zal in overleg met initiatiefnemers gezocht worden naar mogelijkheden binnen de nu bekende lijn uit de jurisprudentie passen; dit in de verwachting dat daarmee verschillende bouwprojecten kunnen doorgaan.

Actualisatie archeologische beleidskaart

De huidige archeologische beleidskaart 2008 kent grote gebieden met hoge archeologische verwachting (circa 2/3 deel van ons grondgebied). Daarom moeten vaak archeologische onderzoekskosten worden gemaakt, ook voor agrarische ondernemers. Om de onderzoeksverplichting terug te dringen, dient nauwkeuriger in beeld gebracht te worden waar de archeologische waarden zich bevinden en waar op basis van onderzoek gesteld kan worden dat daar de bodem reeds is verstoord. Om te komen tot een actualisatie, is een doorvertaling van de onderzoeksresultaten van de LTO-pilot en de vernieuwde bodemkaart naar archeologisch beleid noodzakelijk. Begin 2015 is hiertoe opdracht verstrekt.

Onkruid bestrijding op verhardingen

Het bestrijden van onkruid op verhardingen, met behulp van chemische middelen is vanaf 1 januari 2016 verboden. Dit kan behoorlijke financiële gevolgen hebben. Momenteel wordt onderzocht welke alternatieven ingezet kunnen worden en welke financiële consequenties dit heeft. Wij komen hier in de (ontwerp)begroting 2016 op terug.

Vergunningverlening en handhaving

Per 1 april 2013 hebben wij al onze vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer overgedragen aan de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR). Vanaf 2015 breekt voor de ODR een beheerfase aan, waarin de meeste organisatorische zaken geregeld zijn. De ODR gaat langzaam over van een input-gestuurde organisatie (hoeveel uren brengt iedere deelnemer in) naar een output-gestuurde organisatie (welke producten worden afgesproken). Met de ODR zijn duidelijke kwaliteitsafspraken gemaakt.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- ◆ Beheerplannen onderhoud wegen, gebouwenbeheer en groen
- ◆ Landschap Ontwikkeling Plan (LOP)
- ◆ Bestemmingsplannen
- ◆ Woningbouwprogramma (KWP3)
- ◆ Woonvisie Neder-Betuwe 2011 – 2016 Vitale kernen in een sterke gemeente
- ◆ Nota grondbeleid
- ◆ Nota Wonen-Welzijn-Zorg
- ◆ Welstandsnota
- ◆ Bouwverordening
- ◆ Notitie Integraal Handhaven 2011-2014, onderdeel milieu
- ◆ Notitie Integraal Handhaven 2014-2017, onderdeel Bouw, RO, APV
- ◆ Waterplan
- ◆ Nota begraafplaatsenbeleid
- ◆ Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)
- ◆ Nota Duurzaamheid
- ◆ Masterplan Centrum Kesteren, vastgesteld op 15 dec 2011

3.1 Ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Actuele en kosten-efficiënte bestemmingsplannen.	A1.	Onderzoeken op welke wijze bestemmingsplannen actueel gehouden kunnen worden op een efficiëntere manier, waarbij ook rekening gehouden wordt met de mogelijkheden van de toekomstige Omgevingswet. <i>Toelichting: In het verleden werden de bestemmingsplannen eens in de tien tot vijftien jaar herzien. Dit kostte veel tijd en geld. In de kadernota gaan we hier dieper op in.</i>		
		A2.	Evaluatie huidige handboek (systematiek en regels).		
		A3.	Opnemen ontwikkelgerichte plannen in handboek.		
		A4.	Samenvoegen bestemmingsplannen kernen tot één bestemmingsplan Woongebieden.		
B	Ruimer beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing.	B1.	Evalueren nota 'Vrijkomende agrarische bebouwing' in regionaal verband.		
C	Optimale mogelijkheden voor de realisatie van mantelzorgwoningen.	C1.	Voorleggen van een notitie mantelzorgwoningen aan de raad (2014) en na vaststelling overgaan tot uitvoering ervan. <i>Toelichting: kan vervallen vanwege inwerkingtreding nieuw Bor in november 2014</i>		
D	Beperking archeologische onderzoekskosten voor agrarische ondernemers.	D1.	Actualiseren archeologische beleidskaart.		

3.2 Wonen

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Woningbouw aansluitend op woningmarktonderzoek en bevolkingsontwikkeling, voldoende verspreid over de dorpen.	A1.	Stimuleren aan de hand van het kwalitatief woningbouwprogramma (Woonvisie 2011-2016) van nieuwbouw voor starters, (jonge) gezinnen en senioren.		
		A2.	Uitvoering geven aan prestatieafspraken m.b.t. woningtoewijzing, wonen en zorg, herstructurering van wijken, energiebesparende maatregelen etc.		
		A3.	Deelname aan het regionaal Woningbehoefteonderzoek. Op grond hiervan actualiseren van de Woonvisie		
		A4.	Uitvoeren van de woningbouwprojecten Casterhoven, Herenland, Boveneindsestraat, Oranjehof, Broedershof Wegwijzer, Triangel, Bloesemhof en IJendoorn-West om tegemoet te komen aan de woningbehoefte.		
B	Behouden van aanbod kleinschalige (intramurale) zorgvoorzieningen in onze dorpen.	B1.	Faciliteren van gerealiseerde woonzorgvoorzieningen in onze dorpen (Steegakker, Elim, Reigerhof, Habion) zodat zij optimaal hun rol in de lokale samenleving kunnen vervullen.		
		B2.	Via een wijziging van het Bor (Besluit omgevingsrecht, onderdeel van de Wabo) wordt het eenvoudiger om een tijdelijke mantelzorgwoning te plaatsen. Aan dit besluit, dat naar verwachting 1 november 2014 in werking zal treden, zal uitvoering gegeven worden. Zo nodig wordt er aanvullend beleid opgesteld om tegemoet te kunnen komen aan de toenemende behoefte aan woonmogelijkheden vanwege mantelzorg.		
		B3.	Meewerken aan alternatieven voor (dreigende) leegstand i.v.m. scheiden van wonen en zorg.		
		B4.	Maken van prestatieafspraken met betrekking tot woningtoewijzing met het welzijnswerk over de wijze waarop zij senioren kunnen faciliteren met diensten op het gebied van zorg, welzijn en gemak.		

3.3 Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Milieu – en energiebewust gedrag van inwoners en bedrijfsleven.	A1.	Uitvoeren van de nota duurzaamheid (2015-2018) Naast uitvoeren van bestaande projecten ook nieuwe ontwikkelingen volgen en implementeren.		
		Toelichting: De nieuwe nota met uitvoeringsprogramma staat voor 17 september op de raadgeenda. Na goedkeuring kan worden gestart met de uitvoering. Een aantal bestaande initiatieven loopt intussen wel door. De middelen zijn hiervoor in 2015 aanwezig.			
B	Schoonhouden van openbare ruimte.	B1.	Bevorderen participatie, bijvoorbeeld door te zorgen dat het onderwerp zwerfvuil op de agenda van de verschillende dorpsstafels komt te staan en door inwoners, wijken en verenigingen te stimuleren om gezamenlijk de problematiek aan te pakken.		
		B2.	Jaarlijks verwijderen van zwerfvuil in de openbare ruimte samen met scholen en maatschappelijke organisaties.		
		B3.	Onderzoeken van de mogelijkheid om de APV aan te passen.		
		B4.	Opstellen en uitvoeren plan van aanpak voor de aanpak van zwerfvuil en hondenpoep.		
		Toelichting In de begrotingsraad (november 2015) wordt de raad de mogelijkheid geboden om in te stemmen met het opstellen van hondenpoepbeleid en hiervoor de financiële middelen beschikbaar te stellen. Conform het coalitieprogramma kan, na het beschikbaar stellen van de financiële middelen, het beleid in 2016 worden opgesteld en een start worden gemaakt met de uitrol.			

3.4 Ruimte en groen

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Representatief aanzien van de dorpen met hoge ecologische kwaliteit (uitstraling van Europees laanboomcentrum).	A1.	In gesprek gaan met boomkwekers of zij bereid zijn te investeren in het groen in de gemeente (aanleg en onderhoud).		
		Toelichting: Voorstel voor daadwerkelijke inzet deel van het door de raad beschikbaar gestelde budget voor 'Openbaar groen en burgerparticipatie' is in juni in de raad gebracht en teruggetrokken. De agendacommissie heeft de wens geuit om vooraf initiatieven van inwoners en stakeholders helder in beeld te krijgen.			
		A2.	Opstellen groenplan in samenwerking met boomkwekers, hoveniers, inwoners en Helicon (gereed: eind 2016)		
		Toelichting: Op basis van evaluatie en analyse van het huidige groenbeheerplan en nieuwe inzichten en ontwikkelingen is in juni 2015 een startnotitie opgesteld voor nieuw beleid. Conform het coalitieprogramma kan, na het beschikbaar stellen van de (financiële) middelen in uw begrotingsraad, het beleid in 2016 worden geactualiseerd.			
B	Onderhoudskwaliteitsniveau van begraafplaatsen in stand houden.	B1.	Onderzoeken van manieren om begraafplaatsen efficiënter te onderhouden; Op 27 augustus heeft de tweede opiniërende bijeenkomst plaatsgevonden. Naar aanleiding van deze twee bijeenkomsten zal in december 2015 het geactualiseerde begraafplaatsenbeleid aan uw raad worden aangeboden		
		B2.	Onderzoeken van privatisering oude begraafplaatsen De eerste opiniërende gesprekken met partijen hebben plaats gevonden. (gereed: eind 2016).		
		A3.	Nagaan van de mogelijkheden voor het realiseren van een 'markant punt' waardoor Neder-Betuwe meer bekendheid krijgt als Europees Laanboomcentrum.		

C	Verbetering van het groenonderhoud met betrokkenheid van onze inwoners.	C1.	Hanteren van aantrekkelijke voorwaarden op het gebied van onderhoud van groen door inwoners.		
		Toelichting: Voorstel voor daadwerkelijke inzet deel van het door de raad beschikbaar gestelde budget voor 'Openbaar groen en burgerparticipatie' is in juni in de raad gebracht en teruggetrokken. De agendacommissie heeft de wens geuit om vooraf initiatieven van inwoners en stakeholders helder in beeld te krijgen.			
		C2.	Hanteren van een planmatige aanpak voor het betrekken van inwoners bij het onderhoud van openbaar groen.		
		Toelichting: Voorstel voor daadwerkelijke inzet deel van het door de raad beschikbaar gestelde budget 'Openbaar groen en burgerparticipatie' is in juni in de raad gebracht en teruggetrokken. De agendacommissie heeft de wens geuit om vooraf initiatieven van inwoners en stakeholders helder in beeld te krijgen.			

3.5 Toezicht en Handhaving

	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Verantwoording/voortgang		
			Resultaat/tijd	Middelen	
A	Handhaven van de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid zoals vastgelegd in wetten, verordeningen, beleidsregels en bestemmingsplannen	A1.	Uitvoeren van de notitie Integraal Handhaven 2014-2017, onderdeel Bouw, RO, APV volgens de onderstaande normen: - Bij bouwen/RO de volgende controlefrequentie: * 100% van de afgegeven vergunningen en constateringen in de prioriteitsklasse 'Zeër hoog risico'; * 75% van de afgegeven vergunningen en constateringen in de prioriteitsklasse 'Hoog risico'; * 75% van de afgegeven vergunningen en constateringen in de prioriteitsklasse 'Gemiddeld risico'; * 50% van de afgegeven vergunningen en constateringen in de prioriteitsklasse 'Laag risico'.		
			- Bij APV de volgende controlefrequentie: * 100% controle in de prioriteitsklasse 'Zeër hoog risico'; * 75% controle in de prioriteitsklasse 'Gemiddeld risico'; * 100% controle bij klachten in de prioriteitsklasse 'Zeër laag risico'		
		Toelichting: Vanuit het werkplan met de ODR zijn 400 uur beschikbaar voor handhaving. In overleg met de portefeuillehouder wordt hier invulling aan gegeven.			
B	Handhaven van de eisen uit het Bouwbesluit.	B1.	Gezamenlijk met de brandweer uitvoeren van alle opleveringscontroles in de prioriteitsklassen 'Zeër groot risico' en 'Groot risico'		
		Toelichting: De ODR heeft voor alle gemeenten die zijn aangesloten afspraken gemaakt met de veiligheidsregio. De ODR zal ook voor Neder-Betuwe afspraken maken met de veiligheidsregio.			

Wat mag het kosten?

Programma: 3 Fysieke leefomgeving					
Mutaties van grootste afwijkingen (> € 25.000)	2015	2016	2017	2018	2019
a. Overige kleine verschillen	-19.610	-860	-860	-860	-860
Totaal	-19.610	-860	-860	-860	-860

Investerings

Programma: 3 Fysieke leefomgeving					
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investeringsbedrag	Voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
Toekomstig	servicebus gebouwenonderhoud	2016	40.000		
Lopend	Startersleningen	2014	450.000		
Bestaand	Voorber/aanleg waterberging 2014 *	2014	262.086		
Bestaand	Rioleringsmaatr.De Heuning 2014 *	2014	98.525		
Bestaand	Voorber/aanleg waterberging 2015 *	2015	262.086		
Bestaand	Rioleringsmaatr.De Heuning 2015 *	2015	120.750		
Toekomstig	Voorber/aanleg waterberging 2016 *	2016	262.086		
Toekomstig	Rioleringsmaatr.Panhuis 2016 *	2016	42.550		
Toekomstig	Voorber/aanleg waterberging 2017 *	2017	262.086		
Toekomstig	Voorber/aanleg waterberging 2018 *	2018	262.086		
* Onderdeel van het GRP 2014-2018					
Totaal investeringsbedragen			2.062.255		

Mutaties in reserves

Geen mutaties in reserves te melden.

Programma 4: Economie

Missie

We streven naar economische groei en een toename van werkgelegenheid door te zorgen voor een goed ondernemersklimaat en een voldoende en aantrekkelijk aanbod van bedrijventerreinen. Tevens dient er voldoende aanbod te zijn van winkels in de kernen door behoud en ontwikkeling van winkelconcentratiegebieden. Dit is ook goed voor de leefbaarheid in onze kernen. We stimuleren ook economische groei via uitbreiding van verblijfsrecreatie en dagrecreatie, waarbij de sterke kanten en mogelijkheden van de gemeente benut worden en kwaliteitsverbetering het uitgangspunt is.

We ontwikkelen de mobiliteit in onze gemeente zodanig dat deze de bereikbaarheid, de verkeersveiligheid en leefbaarheid versterkt.

Ontwikkelingen

Winkelconcentratie en detailhandelsbeleid

Om de leefbaarheid in en de vitaliteit van de dorpskernen te behouden en mogelijk te verbeteren is een goed voorzieningsniveau van groot belang. De gemeente wil initiatieven stimuleren die bijdragen aan de winkelconcentraties in de kernen Dodewaard, Kesteren, Ochten en Opheusden, waarbij wordt gezorgd voor een evenwichtige verdeling van het voorzieningsniveau over de vier grotere kernen. De gemeenteraad heeft de regionale detailhandelsvisie in het eerste kwartaal 2015 vastgesteld. In het verlengde van deze visie willen we, samen met de ondernemers in onze gemeente, een lokale detailhandelsvisie opstellen. In het tweede kwartaal is het proces georganiseerd. Op basis van een brainstorm met lokale ondernemers zijn de onderwerpen verzameld (hoofddijnnvisie) en is helderheid verkregen over de doelstelling en het beoogd resultaat.

Glasvezel

Binnen de gemeente is in het najaar van 2013 een groep van ondernemers onder begeleiding van NGS-Euregio gestart met het onderzoeken van de mogelijkheden en interesse bij bedrijven om glasvezel aan te leggen op bedrijventerreinen (met een mogelijke toekomstige uitbreiding naar het buitengebied).

De werkgroep glasvezel Neder-Betuwe heeft als doel: voor 1 januari 2016 de drie industrieterreinen Bonegraaf Dodewaard, Panhuis Kesteren, Heuning Ochten, gemeentelijke instellingen en/of meer voorzien van glasvezel. Ook binnen de Regio Rivierenland wordt momenteel onderzocht wat de mogelijkheden zijn om een volledig dekkend netwerk voor breedband te realiseren. Hierover bent u separaat geïnformeerd.

Recreatie en toerisme

Er liggen veel kansen voor Neder-Betuwe op het gebied van recreatie en toerisme. Om deze te kunnen benutten geven we uitvoering aan de regionale en lokale visie. Wij willen ondernemers stimuleren om nieuwe initiatieven te realiseren die passen binnen ons recreatiebeleid en uitbreiding van het recreatieaanbod en kwaliteitsverbetering te realisering. Ook marketing en promotie van onze gemeente en Rivierenland zijn hierbij van groot belang. De samenwerking met de regiogemeenten en de ondernemers is hierbij essentieel. Momenteel wordt door de Regio Rivierenland gewerkt aan het Ambitiedocument 2016-2010 (Meerjarenplan Speerpunten Regio Rivierenland) waarbij voornoemde items aan de orde komen.

Biezenburg

Hierover bent u separaat geïnformeerd.

Agribusiness: laanboomteelt

Samen met de gemeenten Buren en Overbetuwe wordt gewerkt aan een Intergemeentelijke Strategische Visie voor de Laanbomenteelt (ISVL): een stimulerende, strategische visie om samen met de ondernemers en alle organisaties in het gebied, via integrale of goed op elkaar afgestemde projecten de gewenste ontwikkeling als wereldspeler in de laanboomteelt te realiseren.

Mobiliteit

Binnen de gemeente zijn op verschillende plaatsen projecten in ontwikkeling of in uitvoering op het gebied van ruimte en infrastructuur. Al deze ontwikkelingen hebben invloed op de mobiliteit in met name de gemeente(kernen) en kunnen zorgen voor een spanningsveld tussen leefbaarheid en mobiliteit.

De aansluiting van de N233/N323 te Kesteren (het zgn. 'oortje') is gerealiseerd. De provincie sluit binnenkort de huidige oprit richting de Rijnbrug af voor het gemotoriseerd verkeer (m.u.v. bus- en landbouwverkeer).

De gedeputeerden mobiliteit van Utrecht en Gelderland hebben de uitvoeringsfase ingeluid van de aanleg van de zogenoemde wisselstrook ('Tidal Flow') op de Rijnbrug bij Rhenen. In de eerste helft van 2015 hebben aanpassingen aan zowel de Rijnbrug als in kruisingen aan de provinciale weg N233 plaatsgevonden. Doel is een betere doorstroming van het verkeer. Het totale project is (onder voorbehoud) in 2018 afgerond.

De planologische inpassing en grondverwerving voor de aansluiting Voorstraat-N323 zijn gereed. De aanleg is in de eerste helft van 2016 voorzien. De rondweg Dodewaard is naar verwachting in juli 2016 gereed.

Op de A15 zien we de verkeersdrukke toenemen, ook op wegvakken in Neder-Betuwe. Dit zorgt voor onveiligheid en verminderde bereikbaarheid. Regionaal is een onderzoek gestart naar de A15 in relatie tot de filevorming. Dit rapport zal een belangrijke input zijn voor het bepalen van de lobby-agenda.

De lobby voor het verbeteren van de doorstroming en de veiligheid op de A15 heeft een groot draagvlak bij veel partijen, omdat deze ook belangrijk is voor de ontwikkeling van de corridor Rivierenland als logistieke hotspot. Voor de korte termijn wordt gestreefd naar verbetering van de verkeersveiligheid, hierover zijn toezeggingen van de minister.

De treinverbinding Tiel - Arnhem is de ruggengraat van het Rivierenlandse openbaarvervoersysteem; vanuit de hele regio sluiten busverbindingen aan op de trein. De directe treinverbinding tussen Tiel en Arnhem staat voortdurend onder druk, omdat het spoorvak Elst- Arnhem mogelijk overbelast raakt. De lobby krijgt regionaal veel steun van alle gemeenten omdat het gaat om behoud van een rechtstreekse verbinding met het oostelijk deel van Rivierenland met de provinciehoofdstad.

Via Regio Rivierenland zijn we met de provincie Gelderland in gesprek over een nieuwe bestuurlijke samenwerking ten aanzien van het openbaar vervoer. Dit is mede nodig om tijdig te kunnen anticiperen op bezuinigingen en de decentralisatie van vervoertaken naar gemeenten. Er wordt gewerkt aan een nieuwe, gezamenlijke visie op de basismobiliteit, waarvan ook het Regiotaxivervoer onderdeel is. Uit onderzoek blijkt dat er nu veel overlap is tussen de diverse vervoersvormen (bijvoorbeeld de buslijn, regiotaxi en het leerlingenvoer rijden op hetzelfde traject op dezelfde tijd en vaak gaat het om korte ritten). Gelderland ziet graag dat regiogemeenten een regierol gaan spelen in de lokale vervoersoplossingen, inclusief de regiotaxi. De provincie kan zich dan richten op belangrijke OV-lijnen en de bereikbaarheid van de locaties met de belangrijkste voorzieningen.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- ◆ Businessplan voor de Bedrijfsomgeving Panhuis Kesteren (vastgesteld oktober 2013)
- ◆ Neder-Betuws Verkeer en Vervoerplan (NBVP, vastgesteld december 2011)
- ◆ Masterplan Centrum Kesteren (vastgesteld december 2011)
- ◆ Business en Masterplan Logistieke Hotspot (vastgesteld in Programmaraad Welvarend voorjaar 2012, ter kennisname aan gemeenteraad aangeboden)
- ◆ Toeristisch recreatieve visie Regio Rivierenland 2012-2015 'Versterken en Uitbouwen' (vastgesteld september 2012)
- ◆ Visie recreatie en toerisme gemeente Neder-Betuwe 'Natuurlijk in Neder-Betuwe' (vastgesteld mei 2013)
- ◆ Regionale detailhandelsvisie (2014)

4.1 Logistieke Hotspot Rivierenland

	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Verantwoording/voortgang		
			Resultaat/tijd	Middelen	
A	Bevordering van werkgelegenheid en economische ontwikkeling door (grote) bedrijven naar Rivierenland te trekken.	A1.	Deelnemen aan een aantal trajecten/projecten (o.m. Herijking Regionaal Programma Bedrijventerreinen, Logistieke Hotspot) van Regio Rivierenland.		
		A2.	Deelnemen in de gemeenschappelijke regeling Industrieschap Medel. <i>Toelichting: Medel ligt op Tiels grondgebied, waardoor de gemeente Tiel verantwoordelijk is voor de publieke aangelegenheden.</i>		
B	De beste locatie voor een tweede containerterminal waarbij geldt dat deze pas wordt ontwikkeld als er voldoende marktvraag is.	B1.	Drie locaties voor de mogelijkheid van een tweede containerterminal onderzoeken.		
		B2.	Afstemmen met de Logistieke Hotspot Rivierenland (LHR) en in nauwe samenwerking met de LHR voorbereidende onderzoeken uitvoeren.		

4.2 Bereikbaarheid en veiligheid

	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Verantwoording/voortgang		
			Resultaat/tijd	Middelen	
A	Een optimale bereikbaarheid van onze gemeente in combinatie met een optimale verkeersveiligheid.	A1.	Samenwerken met de provincies Gelderland en Utrecht en aanliggende gemeenten om de fileproblematiek rond de Rijnbrug voor korte en lange termijn op te lossen.		
		A2.	Lobbyen voor een veilige en zo mogelijk filevrije A15.		
		A3.	Stimuleren en bevorderen van het openbaar vervoer in de gemeente, waaronder de lobby voor het behouden van een directe treinverbinding tussen Tiel en Arnhem.		
		A4.	Verder oplossen van de knelpunten vanuit het Neder-Betuws Verkeers- en Vervoerplan op het gebied van de veiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid (fysieke maatregelen treffen).		
		A5.	Stimuleren en bevorderen van de voorlichting en educatie op het gebied van de verkeersveiligheid.		
		A6.	Realiseren van de rondweg van Dodewaard in combinatie met het faciliteren van de vestiging van De Beijer BV op de Waalwaard in Dodewaard.		
		A7.	Realiseren van planologische inpassingen en voorbereiden van de uitvoering van de aansluiting van de Voorstraat in Echteld op de N323/A15.		
		A8.	Inzetten op aanvullende financiering door hogere overheden om een westelijke toegang tot het ABC-terrein mogelijk te maken. (regionale ontsluiting in westelijke richting)		

4.3 Agribusiness

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Ontwikkeling ABC-terrein (bouw vanaf 2016).	A1.	Vaststellen van een bestemmingsplan dat de bedrijfsverplaatsing van Kegelaar mogelijk maakt		
		A2.	Faciliteren (planologisch en ruimtelijk) van de eerste bedrijven die zich op het ABC willen vestigen.		
B	Ruimte voor agrarische ondernemers.	B1.	Benutten van de ontwikkelingsruimte voor in de gemeente gevestigde intensieve veehouderijen conform de nog vast te stellen provinciale omgevingsvisie.		
		B2.	Deelnemen in Greenport Gelderland.		

4.4 Recreatie en toerisme

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Recreatiemogelijkheden en daarmee economische groei en arbeidsplaatsen scheppen door initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme te steunen.	A1.	Uitvoering geven aan de acties in de regionale visie Recreatie en toerisme en aan de acties in de Lokale visie recreatie en toerisme.		
		A2.	Continueren van financiële steun aan het Regionaal Bureau voor Toerisme Rivierenland		
		A3.	Participeren in platform Recreatie en toerisme.		
		Toelichting: Het platform recreatie en toerisme werd voorheen begeleid en georganiseerd door het voormalige NORT Gelderland. Met het opheffen van NORT is het verzoek bij de ondernemers neergelegd om de bijeenkomsten te organiseren en de agenda op te stellen. Incidenteel (bijv. bij het opstellen van nieuw beleid) zou de gemeente het platform bijeenroepen. Voor de reguliere bijeenkomsten diende het initiatief bij de ondernemers te liggen en zou de gemeente participeren maar niet initiëren. Tot op heden is hier geen gehoor aan gegeven, wegens het ontbreken van een kartrekker onder de ondernemers.			
		A4.	Lobbyen dat recreatie en toerisme in het Regiocontract 2015-2018 een belangrijk element blijft.		
	A5.	Vorbereiden van een maatregelen- en dekkingsplan op basis waarvan de raad kan besluiten eventueel extra middelen beschikbaar te stellen (medio 2016), rekening houdend met het Landschapsontwikkelingsplan (LOP).		▼	
	Toelichting: Het voorstel om middelen beschikbaar te stellen voor uitvoering van het LOP wordt om budgettaire redenen niet overgenomen in de ontwerpbegroting 2016.				

4.5 Versterken lokale economie

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Aantrekkelijk ondernemersklimaat.	A1.	Onderhouden van contacten met Werkgevers Adviespunt Rivierenland (WAPR) en ondernemersverenigingen over mogelijke wensen en ontwikkelingen.		
		A2.	Onderzoeken van de mogelijkheden om in de directe schil rond de dorpskernen, als overgang naar het buitengebied, meer ambachtelijke bedrijvigheid toe te laten dan nu mogelijk is (gereed: medio 2016).		
		A3.	Revitaliseren bedrijventerrein 't Panhuis.		
B	Optimale vestigingsmogelijkheden voor bedrijven.	B1.	Voortzetten uitgifte bedrijventerreinen Bonegraaf-West en Tolsestraat.		
		B2.	Uitbreiden bedrijventerrein 't Panhuis en de Heuning, naar aanleiding van aantoonbare vraag van reeds in onze gemeente gevestigde bedrijven.		
		B3.	Faciliteren van het bedrijventerrein Casterhoven op het moment dat er aantoonbare vraag van bedrijven is		
		B4.	Faciliteren van de vestiging van de Beijer BV op de Waalwaard in Dodewaard in combinatie met de realisatie van de rondweg Dodewaard.		
C	Een adequaat winkelaanbod in de vier grote dorpen van de gemeente.	C1.	Stimuleren van initiatieven die bijdragen aan de winkelconcentraties in de kernen Dodewaard, Kesteren, Ochten en Opheusden, waarbij wordt zorggedragen voor een evenwichtige verdeling van de winkelvoorzieningen in de vier grotere kernen.		
		C2.	Faciliteren van de Aldi in Ochten bij een verplaatsing naar de plaats van het oude gemeentehuis.		
		C3.	Uitvoeren van de plannen voor de Winkelconcentratie Kesteren met marktpartijen volgens het vastgestelde Masterplan.		
		C4.	Ondersteunen van de Aldi Opheusden bij verplaatsing naar het Damcon-terrein.		
		C5.	Voortzetten van het Winkelconcentratieplan Opheusden rondom Swaenestate.		
		C6.	Faciliteren van initiatieven voor het centrumplan Dodewaard		
		C7.	Opstellen van een lokale detailhandelsvisie, inclusief het opstellen van beleid ten aanzien van vrijkomende locaties.		

4.6 Glasvezel

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Snelle communicatieverbinding en voor bedrijventerreinen en voor particulieren in het buitengebied	A1.	Faciliteren van particuliere initiatieven		
		A2.	Samen met nutsbedrijven proberen snelle communicatieverbindingen voor bedrijven en particulieren verwezenlijken		
		A3.	Deelnemen aan eventuele regionale en provinciale projecten		

Wat mag het kosten?

Programma: 4 Economie						
Mutaties van grootste afwijkingen (> € 25.000)		2015	2016	2017	2018	2019
a.	Stoppen met extra impuls economie, speerpunt coalitieakkoord	-40.000	0	0	0	0
b.	Overige kleine verschillen	-763	-763	-763	-763	-763
Totaal		-40.763	-763	-763	-763	-763

Hieronder een toelichting op de belangrijkste afwijkingen in de budgetten. De financiële gevolgen van de mutaties op dit programma zijn in een begrotingswijziging verwerkt (verschillen groter dan € 25.000).

- a. **Stoppen met extra impuls economie, speerpunt coalitieakkoord (voordeel € 40.000 Incidenteel)**
 Dit betreft een actiepoint uit het coalitieakkoord. Met het schrappen van het budget voor 2015 wordt ook in de gestelde ambities gesneden. Het schrappen van dit budget is in lijn met het 'gele scenario' zoals door u is besloten bij de behandeling van de kadernota 2016-2019 op 2 juli 2015. Middels de aangenomen motie inzake de kadernota 2016-2019 is de voorgestelde bezuiniging voor 2016 weer teruggedraaid. De terugdraaiing voor 2016 ziet u terug in de begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2019.

Investeringsen

Programma: 4 Economie					
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investeringsbedrag	Voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
Lopend	Herstructurering Bedrijventerrein Panhuis	2014	1.228.000		
Totaal investeringsbedragen			1.228.000		

Mutaties in reserves

Geen mutaties in reserves te melden.

Programma 5: Sociaal domein

Missie

Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe

De kracht en mogelijkheden van onze inwoners zijn de vertrekpunten bij de (her)inrichting van het sociale domein. Samen met en door de inwoners werken wij aan een samenleving waarin ruimte, begrip en aandacht is voor de verschillende identiteiten die onze gemeente rijk is. Het creëren van een klimaat van welzijn is een taak van ons allemaal.

Ontwikkelingen

Van transitie naar transformatie

De afgelopen maanden is extra capaciteit ingezet op het inregelen van alle nieuwe werk- en bedrijfsprocessen in de backoffice. Het gaat hier om zaken die achter de schermen gebeuren en die ervoor zorgen dat wij in staat zijn om adequate zorgbeschikkingen af te geven, te registreren en onze administratie op orde te hebben. Het werken met deze nieuwe registratie- en financieringsystemen gaat soepeler dan een aantal maanden geleden.

Ook hebben wij inmiddels een weg gevonden uit de meer dan twaalfhonderd zorgproducten die wij voor het jaar 2015 moesten inkopen. Alle producten zijn gecodeerd, van kostprijzen voorzien en in ons nieuwe financieringssysteem geïmplementeerd. Voor de generalisten en medewerkers van het Sociaal Team is het nog steeds zoeken om de passende producten te vinden, maar het ordenen van alle producten vergemakkelijkt het werk enorm en ondersteunt ons bij onze inkoopbehoeften voor het jaar 2016. Het financieringssysteem en de overdracht en koppeling van alle cliëntgegevens vanuit de jeugdzorg loopt nog steeds niet naar wens. De aanmeldingen van en beschikkingen naar zorgaanbieders en de facturering van geleverde zorg verloopt via een digitale weg (ter controle op de eigen administratie van gemeenten). Door landelijke technische problemen is het systeem van het gegevensknooppunt nu wel in werking, maar dit wordt nog onvoldoende gevuld door de zorginstellingen. Veel zorginstellingen hebben hun administratie nog steeds niet op orde. Daardoor ontvangen wij geen facturen c.q. wij weten niet dat, en zo ja, welke jongeren bij welke zorginstelling zorg ontvangen. De consequenties van onze gemeente is dat wij nog zo'n honderd jeugdindicaties niet in beeld hebben. Dit is evenwel een landelijk probleem. Nadat in het voorjaar veel individueel gebeld is door de gemeenten uit Rivierenland is in juni 2015 een gezamenlijke brandbrief opgesteld richting alle zorgaanbieders. Deze hebben in een reactie laten weten dat zij hun administratie niet ingeregeld krijgen en dat zij medio augustus extra gaan investeren om de achterstanden in te halen.

Inmiddels zijn 420 herindicaties huishoudelijke hulp afgehandeld. Deze werkzaamheden hebben wij onder coördinatie van onze kernpunten door een extern bureau laten uitvoeren. Inmiddels zijn ook alle herindicaties beschikbaar. In de zomer is gestart met de planning voor de herindicaties jeugdzorg en Wmo begeleiding (oude AWBZ). Tot op heden tellen wij 112 herindicaties jeugdzorg en 60 voor Wmo begeleiding. Deze aantallen zullen nog wijzigen gezien nog niet alle inwoners in beeld zijn. In september starten wij met de opdracht om alle pgb's te herindiceren.

Doorontwikkeling Kernpunten

Onder de benaming 'Kernpunten' vallen de generalisten, de medewerkers van het Sociaal Team (beide de 'frontoffice') en de medewerkers die verantwoordelijk zijn voor de rechtmatige afhandeling, toetsing en financiële registratie van toebedeelde zorg (de 'backoffice'). Drie verschillende teams met diverse verantwoordelijkheden binnen een onderlinge relatie en afhankelijkheid. De afgelopen maanden is gewerkt aan de uitbreiding van het Sociaal Team en de uitbreiding van de backoffice. Wij constateren uit de hulp- en zorgvragen dat door de goede samenwerking en overdracht van de generalisten naar het Sociaal Team en de uitbreiding van het Sociaal Team minder opgeschaald wordt naar de 2^e lijn. Het is echter nog te prematuur om hier conclusies aan te verbinden. Zichtbaar is wel, dat een goede en stevig 1^e lijn veel dure zorg tegen kan houden als deze adequaat wordt ingezet. De voorloper van alle zorgvragen zijn preventieve en welzijnsactiviteiten. Vanuit de Kernpunten vangen wij signalen op om te komen tot een meer passend aanbod in de basislijn. Zaken die tot op heden nog gemist worden. Deskundigheidsbevordering en teambuilding zijn voor de Kernpunten doorlopende aandachtspunten

Versterking mantelzorgondersteuning

De noodzaak om mantelzorgers te ondersteunen is en blijft een urgent aandachtspunt. De vraag naar mantelzorg en de ondersteuning hierin, bijvoorbeeld in de vorm van respijtzorg, wordt echter steeds groter. Door de ontwikkelingen van de vermaatschappelijking van de zorg zijn de afgelopen decennia steeds meer mensen langer thuis blijven wonen. De meeste mensen vinden het ook prettig om zo lang als mogelijk zelfstandig, en later gefaciliteerd door een palet aan ambulante voorzieningen, thuis of in hun eigen buurt te blijven wonen. Maar de andere kant van de medaille is, dat er steeds minder intramuraal voorzieningen zijn zodat mensen eigenlijk ook geen keuze meer hebben, mochten zij toch in een verzorgingstehuis willen wonen. De zorgkosten die de vermaatschappelijking heeft meegebracht wordt nu voor een groot deel opgevangen door mantelzorgers. Mantelzorgers en zorgvrijwilligers zijn de drijvende kracht binnen ons zorgstelsel. De komende jaren geven wij extra prioriteit aan de versterking van mantelzorgers en zorgvrijwilligers.

Versterking nulde- en eerstelijns voorzieningen

De overheid bezuinigt onder andere in 2015 45% op de hulp in het huishouden. Deels ingegeven door deze forse bezuinigingen maar ook door het besef dat zorg en dienstverlening in het kader van de vermaatschappelijking van de zorg goedkoper en effectiever kan. Daarom werken we samen met bewoners, gezinssystemen, bewonersinitiatieven, vrijwilligers en onze partners in het maatschappelijk middenveld aan de ontwikkelingen van alternatieven om hulpbehoevende bewoners andere vormen van (huishoudelijke) ondersteuning, dagbesteding en mobiliteit aan te bieden. Bij zorgvragen is het streven om het eigenaarschap zoveel als mogelijk bij de bewoners te laten. Eigen kracht en oplossingen vanuit het sociale netwerk krijgen voorrang. Het is echter nodig om ook alternatieven te ontwikkelen, los van de bestaande oude en dure zorg, om hulpbehoevende bewoners te ondersteunen in hun dagelijks leven en hun te faciliteren om deel te kunnen nemen aan de samenleving. Bestaande voorzieningen in de nulde lijn worden daarom in kaart gebracht en leemtes worden waar nodig opgevuld door nieuwe initiatieven. Hiervoor wordt samengewerkt met onze welzijnsorganisaties en vrijwillige thuis- en mantelzorgorganisaties in onze gemeente.

Zo min mogelijk armoede in de gemeente

Armoede is een hardnekkig en vaak onzichtbaar probleem dat bij betrokkenen gevoelens van schuld en schaamte kan oproepen. Bewoners praten hier daarom vaak niet vrij over. Desondanks, of juist daarom, verdient armoede alle aandacht. Armoedeproblematiek staat immers niet op zichzelf: armoede maakt dat mensen minder deelnemen aan de samenleving en zorgt ook dikwijls voor gezondheidsklachten door het eten van minder gezonde verse voeding en het niet gebruik maken van medische hulp(middelen) als dat wel nodig is. Binnen het SEGV-beleid (sociaal-economische gezondheidsverschillen) is hier aandacht voor en wordt gekeken naar mogelijkheden om armoede en de daarmee samenhangende gezondheidsklachten te voorkomen. Om alle jongeren in staat te stellen te kunnen sporten is de overeenkomst met het Jeugdsportfonds in 2015 verlengd met vier jaar. Daarnaast is een pilot gestart met de woningcorporatie om huisuitzettingen te voorkomen.

Leerlingenvervoer

Met ingang van 1 augustus 2014 is de wetwijziging Passend onderwijs van kracht. Hiermee mochten we verwachten dat het aantal leerlingen dat vervoerd wordt met leerlingenvervoer en de kosten van vervoer naar beneden zouden gaan. Dit is (nog) niet het geval. De totale kosten zijn toegenomen. Zodoende beogen wij om in de komende jaren het aantal leerlingen dat gebruik maakt van leerlingenvervoer te verminderen door: strenger aan de poort te zijn, overleg met scholen over dicht en nabij onderwijs en het gesprek met ouders te voeren over alternatieve vormen van vervoer (meer gebruik van onderwijs dichtbij, benutten openbaar vervoer en stimuleren van zelfredzaamheid van ouders en kinderen). Gerelateerd aan bovenstaande uitgangspunten heeft uw raad in het voorjaar een nieuwe verordening vastgesteld en zijn hieraan gerelateerd nieuwe beleidsregels opgesteld. Voor de indicaties voor het schooljaar 2015/2016 heeft de versobering van het beleid nog onvoldoende effecten opgeleverd. De tijd was hiervoor te kort. Wij leggen kinderen/ouders niet kortstondig op dat zij een andere school (dichter bij huis) voor hun kinderen moeten zoeken. Het gewijzigde beleid in combinatie met personele capaciteit zal het echter mogelijk maken om al in de loop van dit jaar en de jaren die volgen, de kosten voor het leerlingenvervoer te verminderen. In het voorjaar heeft een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden voor het schooljaar 2015-2016.

Welzijn- en subsidiebeleid

Op 16 april 2015 heeft de raad de startnotitie 'Herijking welzijnsbeleid' in combinatie met het unaniem aanvaarde amendement 14/01767 vastgesteld. Naar aanleiding hiervan gaan wij ons huidige welzijnsbeleid herijken. In een interactief proces met onze diverse instellingen, kerken, verenigingen en organisaties zal het nieuwe subsidiebeleid vorm worden gegeven.. Het streven is om aan het eind van het jaar een nieuwe subsidieverordening ter vaststelling aan te bieden. Tegelijkertijd doen wij u ook ter kennisname de door het college vastgestelde beleidsregels toekomen. Inmiddels hebben de desbetreffende beleidsmedewerkers een training gevolgd over 'de kanteling' en met name de kanteling in het welzijnswerk. Deze training hebben wij ook aangeboden aan onze subsidiepartners. Vervolgens is een start gemaakt met de gesprekken en interviews met onze subsidiepartners en andere relevante stakeholders.

Gezondheid

In de periode 2014-2015 zal de GGD Gelderland-Zuid met alle deelnemende gemeenten afspraken maken over de samenstelling van zowel het wettelijke takenpakket als de facultatieve dienstverlening. Doordat de GGD, direct of indirect, bij meerdere beleidsterreinen betrokken is, wordt een visie op vooral het facultatieve takenpakket ontwikkeld. Zo kan er een afgewogen besluitvorming plaatsvinden over de afname van diensten. Van belang is ook de ontwikkeling van het Meldpunt Bijzondere Zorg en de opzet van Veilig Thuis. Er moet goed gekeken worden naar de aansluiting van deze producten van de GGD bij onze kernpunten en het Sociaal Team. Dit jaar start het opstellen van een regionale gezondheidsnota en de vertaling daarvan in een lokale gezondheidsnota. De inzet van het project combinatiefuncties/buurtsportcoaches wordt verder ontwikkeld en zorgt voor een beter en groter netwerk en nieuwe impulsen op het gebied van gezondere levensstijl, sport en bewegen.

Bibliotheek

Het convenant met de basisbibliotheek is in 2014 geactualiseerd, zodat er een nieuw convenant is voor de jaren 2015-2018. In Neder-Betuwe zijn de belangrijkste ontwikkelingen de opzet van de schoolbibliotheken op bijna alle basisscholen met behulp van de lees-/mediacoaches. Daarnaast moet de huisvesting in Kesteren en Dodewaard aangepast worden. Dit laatste hangt sterk samen met de ontwikkeling van het accommodatiebeleid.

Dienstverlening werk, inkomen en schuldhulpverlening

Gemeente Tiel voert momenteel nog de dienstverlening werk, inkomen en schuldhulpverlening voor ons uit. Op 1 januari 2016 eindigt deze dienstverlening vanwege de start van de Werkzaam. Eind 2014 heeft u besloten dat Neder-Betuwe alleen voor de uitvoering van de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) – nu belegd bij Lander – deelneemt aan de Werkzaam. Voor de dienstverlening werk, inkomen en schuldhulpverlening gaan wij samenwerken met de gemeente Buren. Met ingang van 1 juli 2015 is vorm gegeven aan de samenwerking t.a.v. de schuldhulpverlening. Inwoners kunnen terecht bij onze Kernpunten en worden hier verder geïnformeerd en/of ondersteund. Wat in de basis lijn met het aanbod van vrijwilligers en andere instanties kan worden opgepakt gebeurt daar ook ter plekke. Zware schuldenproblematiek die om juridische stappen vraagt wordt in overleg met de kernpunten overgedragen naar de gemeente Buren. De desbetreffende hulpverlener van de gemeente Buren heeft zijn persoonlijke contacten met onze inwoners vervolgens in onze gemeente. De dienstverlening werk en inkomen wordt vanaf 1 januari 2016 overgenomen door Buren.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- ◆ Convenant bibliotheekwerk Rivierenland 2012 – 2015 (raadsbesluit 26 november 2014)
- ◆ Strategische visie accommodatiebeleid, vastgesteld in 2010
- ◆ Wmo-/Jeugd beleidsplan 2015 – 2016
- ◆ Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- ◆ Project combinatiefuncties/buurtsportcoaches (raadsbesluit 8 november 2012)
- ◆ Nota: Contouren voor het sociaal Rivierenland (raadsbesluit 31 oktober 2013)
- ◆ Groeinota Jeugdzorg in Rivierenland (raadsbesluit 31 oktober 2013)
- ◆ Nota Kernpunten (raadsbesluit 19 december 2013)
- ◆ Nota jeugdbeleid Neder-Betuwe 2010 (raadsbesluit 15 oktober 2009 plus update januari 2014 – ter kennisgeving aan de raad in februari 2014)
- ◆ 'Inspelen op spelen, ruimte voor de jeugd' Speelruimtebeleid van de gemeente Neder-Betuwe 2009 – 2012 (raadsbesluit 29 januari 2009)
- ◆ Coalitieprogramma 2014 – 2018: 'Samenwerken aan een Vitale Samenleving' (mei 2014)
- ◆ Nota Sturing, bekostiging en inkoop transacties Jeugdzorg en AWBZ/WMO (raadsbesluit 24 april 2014)
- ◆ Nota Sociaal economische gezondheidsverschillen SEGV
- ◆ Startnotitie Neder-Betuwe Gezond! (Sociaal Economische Gezondheidsverschillen) (raadsbesluit 31 oktober 2013)

5.1 Transities in het sociaal domein

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang			
				Resultaat/tijd	Middelen		
A	De nieuwe taken in het sociaal domein worden voortvarend opgepakt en uitgevoerd, het zorgniveau blijft minimaal behouden en de uitvoering vindt plaats binnen de transitiegelden .	A1.	Hanteren van de gelden die overkomen voor de transities als kaderstellend voor de uitvoering van de nieuwe taken.				
		A2.	Rapporteren aan de raad over de wijze waarop we de transities uitvoeren en de aanwending van de middelen die daarmee gepaard gaan in relatie tot de beschikbaar gestelde budgetten; vanaf 1 april 2015 drie keer per jaar, waarvan twee keer via de bestuursrapportages	▼			
		Toelichting: Over de wijze waarop we de transities uitvoeren is de raad in de themabijeenkomst van 9 april jl. als eerste van de drie keer geïnformeerd. Vervolgens bij de eerste bestuursrapportage 2015 via de raadsbrief van 16 juni 2015 (kenmerk UIT/15/46464). Ten opzichte van die brief zijn er op dit moment geen wezenlijke aanvullingen, omdat nadere informatie pas in de loop van september/oktober 2015 beschikbaar komt. Op dit moment kan nog niet worden aangegeven of de begrote budgetten toereikend zijn. Om die reden is het vak 'oranje' gekleurd. Via een afzonderlijke raadsbrief zullen wij u in de maand november 2015 verder informeren over de (financiële) uitvoering van de drie transities.					
		A3.	Aanbieden van toegankelijke zorg voor iedereen, met de mogelijkheid voor identiteitsgebonden zorg				
		A4.	Vormgeven en uitvoeren van de nieuwe taken samen met bedrijven, kerken, scholen, verenigingen en het maatschappelijk middenveld				
B	De doelgroepen kennen het aanbod van nieuwe zorgtaken en weten waar zij terecht kunnen.	B1.	Communiceren met de doelgroepen, samen met het Rijk over het aanbod en de wijze de uitvoering van de nieuwe taken.				

5.2 Zorg

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoordelijkheid/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Zorg voor jezelf en voor elkaar wordt, meer dan nu het geval is, weer 'normaal' gevonden.	A1.	Ondersteunen, begeleiden en faciliteren van de 'Huizen van het Dorp', onder andere door deze bewonersinitiatieven op verzoek onder te brengen bij een lokale welzijnsorganisatie of in onderling verband met als doel elkaar te versterken en onafhankelijk te zijn en te blijven van de gemeente en zorginstelling.		
		A2.	Behouden van het Adviespunt Neder-Betuwe op voldoende sterkte voor het adviseren, begeleiden en ontlasten van mantelzorgers en vrijwilligers		
B	Mantelzorgers ontlasten.	B1.	Ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers en creëren van stageplaatsen. Intensieve samenwerking met Adviespunt Mantelzorg en de Kernpunten. Meer bekendheid dan tot op heden geven aan het Adviespunt. <i>Toelichting: Vrijwilligers en mantelzorgers worden ondersteund door lotgenotencontact, respijtzorg, informatiebijeenkomsten, een zo dekkend mogelijk aanbod van zorgvrijwilligers en de inzet op een mantelzorgvriendelijk werkklimaat binnen bedrijven. De verplichte maatschappelijke stages op scholen zijn per 1 januari 2015 verdwenen. We gaan zoeken naar alternatieven om jongeren in aanraking te laten komen met vrijwilligerswerk.</i>		
C	Goed toegankelijke en bereikbare jeugdzorg en actief beleid voor pleegzorg; versterken van de eigen kracht.	C1.	Voorleggen van een uitvoeringsplan jeugd aan de raad (2015) en na vaststelling overgaan tot uitvoering ervan.		
D	Passende zorg voor ouderen en gehandicapten op dorpsniveau (wijkzorg).	D1.	Faciliteren langer zelfstandig thuis wonen. <i>Toelichting: Opgeleide vrijwillige woonadviseurs adviseren inwoners thuis over hun woning, er is een subsidie beschikbaar voor kleine woningaanpassingen en we zetten in op valpreventie Andere alternatieven zodat inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen zijn o.a.: maaltijdvoorzieningen, domotica, boodschappendienst.</i>		
		D2.	Stimuleren tot het inrichten van algemeen toegankelijke verpleegplaatsen op dorpsniveau.		
		D3.	Ondersteunen van ouderen en andere hulpzoekenden bij individuele hulpvragen op het gebied van wonen, zorg en welzijn.		
		D4.	Signaleren van schrijnende situaties en deze oplossingsgericht benaderen.		
		D5.	Stimuleren van bewegen voor ouderen.		
E	Keuzevrijheid in zorg en ondersteuning voor onze inwoners.	E1.	Zorgen voor maatwerk met oog voor keuzevrijheid voor zorg en ondersteuning.		

5.3 Werk, inkomen, armoedebestrijding

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Re-integratie van mensen met een WWB-uitkering naar werk.	A1.	Inzetten van het Participatiebudget om re-integratietrajecten uit te voeren.		
		A2.	Zoeken naar mogelijkheden met bijstandsgerechtigden zodat zij een maatschappelijke bijdrage kunnen leveren.		
		A3.	Maatwerk bieden bij de ondersteuning en plaatsing van werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.		
		A4.	Onderzoeken mogelijkheden om uitkeringsgerechtigden te betrekken bij vrijwilligerswerk. <i>Toelichting: de aanpak wordt vorm gegeven door onze Kernpunten in samenwerking met de werkcoaches uit de gemeente Tiel.</i>		
B	Efficiënte inzet van de beperkte middelen voor re-integratie, met behoud van ambitieniveau m.b.t. uitstroom, tegen de achtergrond van de nieuwe Participatiewet.	B1.	Voortvarend de uitvoering van de Participatiewet oppakken samen met de gemeente Buren.	▼	
		Toelichting: Op 20 november 2014 is toegezegd dat bij de tweede bestuursrapportage 2015 een toelichting wordt gegeven over de stand van zaken om tot samenwerking te komen. De gesprekken zijn op dit moment nog gaande en verlopen naar tevredenheid. De afronding daarvan is eind oktober 2015 te verwachten. Om die reden is het vlak 'oranje'. Over de uitkomsten van het overleg informeren wij u afzonderlijk per raadsinformatiebrief.			
C	Meer werkplekken voor mensen met een arbeidsbeperking bij reguliere werkgevers en de overheid (garantiebanen).	C1.	Realiseren van het aantal garantiebanen (indicatief) voor het bedrijfsleven 180 en voor de overheden 70 (t/m 2016).		
		C2.	Bevorderen instroom van onze Wajongers.		
D	Zo min mogelijk armoede in de gemeente.	D1.	Hanteren van een integrale aanpak door afstemming van kennis en deskundigheid binnen de gemeentelijke organisatie. Uitvoeren van het in 2014 ontwikkelde armoedebeleid.		
		D2.	Voortzetten van het jeugdsportfonds.		
		D3.	Uitvoering geven aan diverse projecten ter verkleining van de sociaal-economische gezondheidsverschillen.		
E	Preventie van schulden dan wel het oplossen van ontstane schulden.	E1.	Actualiseren van inkomensondersteunende maatregelen (begin 2015).		
		E2.	Aanbieden van schuldhelpverlening (uitgevoerd door gemeente Tiel en vanaf 1 juli 2015 door de gemeente Buren).		
		E3.	Ontwikkelen en implementeren van een werkproces waarin er afspraken worden gemaakt hoe er binnen de kernpunten een bijdrage kan worden geleverd in de voorbereiding naar het schuldhelpverleningstraject bij de gemeente Tiel en aansluitend bij de gemeente Buren <i>Toelichting: Bij een snelle aanpak voorkomen we toename van de schuldenproblematiek.</i>		
		E4.	Ontwikkelen en implementeren van een aanpak/richtlijnen hoe binnen de kernpunten ondersteuning kan worden geboden aan inwoners waarbij er sprake is van een problematische schuldensituatie.		

5.4 Gezondheid

	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Verantwoording/voortgang		
			Resultaat/tijd	Middelen	
A	Een goede gezondheid voor iedere inwoner, jongeren die zich ontwikkelen tot gezonde en actieve volwassenen.	A1. Zorgen voor ziektepreventie en medische zorg in samenwerking met de GGD zoals: jeugdgezondheidszorg, inspectie kinderopvang, individuele en groepsvoorlichting.			
		A2. Ondersteunen van inwoners door faciliteiten zoals het meldpunt bijzondere zorg, verslavingszorg, GGZ preventie en activiteiten (voorlichting) in het kader van Centrum voor Jeugd en Gezin.			
B	Minder overgewicht bij onze bewoners.	B1. Creëren van een netwerk via het project combinatiefunctie/ buurtcoaches waarin verschillende partners samenwerken om bewegen meer onderdeel te laten zijn van het dagelijks leven.			
		B2. Stimuleren van sportverenigingen om een meer maatschappelijke rol/functie op te pakken waardoor er vaker contact is met mensen die nog niet bewegen.			
C	Jongeren kunnen meer bewegen en hebben daar ook meer ruimte voor.	C1. Betrekken van jongeren bij de invulling van de speelruimte.			
		C2. Voortzetten bestaand beleid betreffende speelcirkels.			
		Toelichting: zie toelichting bij C3			
		C3. Inspannen om niet gebruikt bouwterrein zo mogelijk als speelruimte te gebruiken (budgettair neutraal).			
Toelichting: Het uitvoeringsplan dat gekoppeld is aan het huidige speelruimtebeleid is ten einde gekomen. Momenteel is een nieuw speelruimtebeleid in de maak. Bovenstaande actiepunten worden daarin meegenomen. Er worden geen nieuwe initiatieven opgepakt totdat het nieuwe beleid is vastgesteld (raad 17 september 2015).					
D	Minder gebruik van alcohol en drugs.	D1. Nemen van maatregelen via het uitvoeringsplan van het Sociaal Economisch Gezondheidsbeleid om bewoners voor te lichten over de schadelijke gevolgen van alcohol en drugs.			
		D2. Opstarten interventies uit het uitvoeringsplan 'alcohol en drugs'.			
E	Minder depressie en eenzaamheid.	E1. Onderzoeken in overleg met de GGD en andere hulpverleningsinstanties hoe het probleem van depressie van inwoners vanuit een collectieve interventie benaderd kan worden en deze interventie opnemen in het Sociaal Economisch Gezondheidsbeleid.			

5.5 Leefbaarheid

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Leefbaarheid kernen behouden en versterken.	A1.	Uitvoeren van het in 2014 vastgestelde accommodatiebeleid.		
		A2.	In stand houden van de buurtbus, regiotaxi, Klaartje en Swobrik.		
		A3.	Regelen van logistieke afstemming van personenvervoer (medio 2015).		
B	Leefbaarheid kleine dorpen Echteld en IJzendoorn behouden en versterken.	B1.	Inventariseren wat de gemeente samen met de inwoners van Echteld en IJzendoorn kan doen om deze dorpen te versterken.		
		B2.	Richten van onze aandacht bij het maken en uitvoeren van beleid daar waar mogelijk specifiek op (de problematiek van) de kleine kernen.		
C	Subsidies komen mede ten goede aan leefbaarheid, participatie en informele maatschappelijke ondersteuning van burgers; subsidieontvangers tonen maatschappelijke betrokkenheid.	C1.	Uitvoeren van het subsidiebeleid met als criteria het Sociaal Economische Gezondheidsbeleid, Participatie, Jeugd en Wmo.		
		C2.	Organiseren van verantwoording van subsidies op een voor de ontvanger eenvoudige wijze.		

5.6 Onderwijs

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A	Openbaar basisonderwijs in alle kernen behouden, van goede kwaliteit.	A1.	Overleggen en adviseren over verdere samenwerking of fusie met andere schoolbesturen in de regio. <i>Toelichting: randvoorwaarden zijn: optimaal kwaliteitsniveau en lagere kosten.</i>		
		A2.	Minimaal 3 x per jaar overleggen met het schoolbestuur van de openbare scholen.		
		A3.	Onderzoeken op welke wijze meer thuisnabij onderwijs mogelijk is en het schoolverzuim verder wordt verlaagd. <i>Toelichting: Thuisnabij onderwijs is onderwijs in het eigen dorp of op korte reisafstand van de woning.</i>		
B	Openbaar voortgezet onderwijs van goede kwaliteit met aanbod van HAVO-top ook bij de nieuwbouw Pantarijn.	B1.	Ondersteunen vervangende nieuwbouw Pantarijn mede als voorbereiding op de gewenste HAVO-top conform het bestaande beleid. <i>Toelichting: Het bouwheerschap ligt bij de Pantarijn. De gemeente heeft een controlerende en faciliterende rol.</i>		
C	Alle kinderen (ongeacht hun identiteit) hebben toegang tot adequate vroeg- en voorschoolse educatie met een goede aansluiting op het basisonderwijs.	C1.	Beoordelen van de huidige subsidieverordening en het zonedig opstellen van één nieuwe subsidieregeling voor alle voor- en voorschoolse educatie, ongeacht identiteit.		
		C2.	Onderzoeken van de mogelijkheden om VVE samen met de basisscholen te laten verzorgen en hierbij de financiële, maatschappelijke en kwalitatieve effecten in beeld brengen (onderzoek gereed: begin 2016).		
D	Vormgeving van het lokaal onderwijsbeleid gezamenlijk met de scholen via het opstellen van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA).	D1.	Inspelen op nieuwe ontwikkelingen (zoals Passend onderwijs en jeugdwet) en deze vooraf en samen met de scholen en maatschappelijke organisatie bespreken. <i>Toelichting: In overleg zullen haalbare ambities worden vastgesteld om die gezamenlijk te bereiken.</i>		
		D2.	Afstemmen en samenwerken met de kernpunten op het terrein van zorgverlening.		
		D3.	Uitvoeren van de onderdelen van passend onderwijs, schoolbegeleiding en de wijze van besteding.		
E	Ontwikkeling inwoners door kennis, informatie, literatuur en het stimuleren van lezen via onze bibliotheekvoorzieningen, mede om de laaggeletterdheid tegen te gaan.	E1.	Opzetten van schoolbibliotheken op bijna alle basisscholen met behulp van de lees-/mediacoaches die op de basisscholen actief zijn.		
		E2.	Moderniseren van de bibliotheekhuisvesting van Kesteren en Dodewaard zodat ook deze bibliotheekvestigingen voldoen aan het vernieuwde bibliotheekconcept.		
		Toelichting: Dit hangt sterk samen met het accommodatiebeleid. Op dit moment lijkt het accommodatiebeleid niet op tijd klaar om in Kesteren en Dodewaard een besluit over de bibliotheekvestigingen te kunnen nemen.			
		E3.	Uitvoeren van het convenant Bibliotheekwerk Rivierenland.		

Wat mag het kosten?

Programma: 5 Sociaal Domein						
Mutaties van grootste afwijkingen (> € 25.000)		2015	2016	2017	2018	2019
a.	Aanbestedingsvoordeel Wmo-hulpmiddelen	-39.500	0	0	0	0
b.	Resultaat aanbesteding leerlingenvervoer	50.000	0	0	0	0
c.	Effect meicirculaire 2015 Sociaal Domein	-2.839	0	0	0	0
d.						
e.	Overige kleine verschillen	-13.082	4.818	4.818	4.818	4.818
Totaal		-5.421	4.818	4.818	4.818	4.818

Hieronder een toelichting op de belangrijkste afwijkingen in de budgetten. De financiële gevolgen van de mutaties op dit programma zijn in een begrotingswijziging verwerkt (verschillen groter dan € 25.000).

a. Aanbestedingsvoordeel Wmo-hulpmiddelen (voordeel € 39.500 incidenteel)

Er is een structureel voordeel van € 39.500 behaald op de aanbesteding van Wmo-hulpmiddelen. Dit voordeel zetten we in voor de bezuinigingen zoals de raad heeft besloten bij de kadernota 2015-2019 omtrent de uitwerking van het 'gele scenario'. In deze bestuursrapportage ziet u de inzet van het behaalde voordeel terug voor het jaar 2015 (incidenteel) en het meerjarig effect vanaf 2016 (structureel) is verder opgenomen in de begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2019.

b. Resultaat aanbesteding leerlingenvervoer (nadeel € 50.000 incidenteel)

In lijn met het jaar 2014 is er voor 2015 nog steeds sprake van een tekort op het budget leerlingenvervoer. Echter mede door een strengere toegang aan de poort en een positief resultaat uit de nieuwe aanbesteding is naar verwachting het nadeel voor 2015 beperkt tot € 50.000. Vanaf 2016 wordt een structureel voordeel verwacht op het budget leerlingenvervoer. De uitwerking van het structurele voordeel vanaf 2016 is opgenomen en toegelicht in de begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2019.

c. Effect meicirculaire 2015 Sociaal Domein (voordeel € 2.839 incidenteel)

In totaliteit kent de financiële uitwerking van de meicirculaire 2015 een fors negatief effect, met name voor het jaar 2015, zoals u in de raadsinformatiebrief inzake de meicirculaire 2015 is toegelicht. De effecten voor het jaar 2015 zijn in deze bestuursrapportage opgenomen en de effecten vanaf 2016 zijn opgenomen in de begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2019.

Voor het jaar 2015 betreft het effect op extra op te nemen lasten en baten voor het sociaal domein (programma 5) een bedrag van € 2.839 voordelig, maar bestaat uit diverse bedragen zoals extra middelen voor de combinatiefuncties (€ 17.000) en de huishoudelijke hulpverlening (€ 88.447) en anderzijds uit bijstellingen als gevolg van indexering Wmo budgetten (€ 31.016), budget Awbz naar Wmo (-€ 51.728), budget jeugdzorg (-€ 93.874) en budget participatiewet (€ 6.300).

Het forse nadelige effect van de meicirculaire 2015 voor het jaar 2015 ziet u verder met name terug op het overzicht van algemene dekkingsmiddelen.

Investerings

Programma: 5 Sociaal Domein					
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investeringsbedrag	Voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
Lopend	Nieuwbouw Pantarijn	2014	4.683.000		
	Beheerplan gemeentelijke sportparken				
Toekomstig	Neder-Betuwe 2016-2025	2016	414.000		
Totaal investeringsbedragen			5.097.000		

Mutaties in reserves

Geen mutaties in reserves te melden.

Overzicht van: Algemene dekkingsmiddelen

Wat mag het kosten?

Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen					
Overzicht van Mutaties van grootste afwijkingen (> € 25.000)	2015	2016	2017	2018	2019
a. Meicirculaire 2015	444.113	0	0	0	0
b. Bijstelling opbrengst onroerendzaakbelasting	-62.510	0	0	0	0
c. Overige kleine verschillen	21.652	18.807	18.807	18.807	18.807
Totaal	403.255	18.807	18.807	18.807	18.807

Hieronder een toelichting op de belangrijkste afwijkingen in de budgetten. De financiële gevolgen van de mutaties in dit programma zijn in een begrotingswijziging verwerkt (verschillen groter dan € 25.000).

a. Meicirculaire 2015 (nadeel € 444.113 incidenteel)

Zoals bij programma 5 reeds is aangegeven kent de meicirculaire 2015 voornamelijk voor het jaar 2015 een fors negatief financieel effect. De effecten vanaf 2016 zijn opgenomen en verwerkt in de begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2019. Voor een uitgebreide toelichting van de meicirculaire 2015 verwijzen wij u naar de raadsinformatiebrief inzake de meicirculaire 2015.

b. Bijstelling opbrengst onroerendzaakbelasting (voordeel € 62.510 incidenteel)

Voor de onroerendzaakbelasting is een hogere opbrengst van € 62.510 gerealiseerd. Deze hogere opbrengst heeft een structureel karakter. De gunstigere opbrengst wordt veroorzaakt doordat er minder bezwaren en meer objecten zijn dan aanvankelijk is ingeschat. In deze bestuursrapportage is de meeropbrengst voor 2015 verwerkt. Het structurele effect vanaf 2016 wordt in de begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2019 verwerkt.

Investerings

Geen afwijkingen te melden.

Mutaties in reserves

Geen mutaties in reserves te melden.

Bestedingen ten laste van het budget onvoorzien uitgaven:

In de begroting 2015 is een post onvoorzien opgenomen ter hoogte van € 86.184. Hieronder ziet u een overzicht van de aanspraak die gemaakt is op de post onvoorzien. De aanspraak tot en met de tweede bestuursrapportage 2015 betreft een bedrag van € 72.500, zodat een bedrag van € 13.684 resteert op de post onvoorzien in 2015.

Bestedingen en verloop van het budget onvoorzien uitgaven:				
	Begroting 2015 voor wijziging	Begroting 2015 na wijziging	Besteed budget	Restant budget
Budget 2015	-86.184	-86.184	72.500	-13.684
Programma:				
	Begrotingsw. in raadsvergadering d.d.	Bedrag:	Onderwerp:	
1	3	02-07-2015	50.000	Personele aangelegenheid griffie
5	3	02-07-2015	17.500	Aanleggen parkeerplaatsen bij voetbalvereniging DFS
1	5	05-03-2015	5.000	Instellen commissie bestuurlijke vernieuwing
		Totaal:	72.500	

VOORTGANG REALISATIE PARAGRAFEN

Paragraaf 1: Lokale heffingen

Paragraaf 2: Risicomanagement en weerstandsvermogen

Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen

Paragraaf 4: Financiering

Paragraaf 5: Verbonden partijen

Paragraaf 6: Grondbeleid

Paragraaf 7: Bedrijfsvoering

Zoals met u is afgesproken worden de tussentijdse ontwikkelingen opgenomen en verwerkt in de betreffende paragraaf indien van toepassing. In deze eerste bestuursrapportage 2015 zijn de paragrafen 'Lokale heffingen', 'Onderhoud kapitaalgoederen', en 'Bedrijfsvoering' geactualiseerd. De overige paragrafen zijn niet geactualiseerd.

Paragraaf 1: Lokale heffingen

De hieronder aangegeven onderdelen van de lokale heffingen zijn geactualiseerd. Het gaat hier om veranderingen ten opzichte van de paragraaf lokale heffingen uit de begroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018 (uiteraard voor zo ver deze al niet in de eerste bestuursrapportage 2015 waren opgenomen).

Ontwikkelingen sinds de eerste bestuursrapportage 2015

Onroerendezaakbelasting

Voor de onroerendezaakbelasting is een hogere opbrengst van € 62.510 gerealiseerd. Deze hogere opbrengst heeft een structureel karakter. De gunstigere opbrengst wordt veroorzaakt doordat er minder bezwaren en meer objecten zijn dan aanvankelijk is ingeschat. In deze bestuursrapportage is de meeropbrengst voor 2015 verwerkt. Het structurele effect vanaf 2016 wordt in de begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2019 verwerkt.

Rioolheffing

Onder de naam 'rioolheffing' wordt een recht geheven van de eigenaar van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De belasting wordt geheven naar een vast bedrag per perceel. De riolheffingen (inkomsten) moeten 100% kostendekkend en in balans zijn. Om dit mogelijk te maken zal de heffing de komende jaren stapsgewijs worden verhoogd en geïndexeerd.

Ten opzichte van de eerste bestuursrapportage zijn er 88 extra aanslagen rioolheffing 2015 opgelegd. Dit betekent een hogere structurele opbrengst van € 18.487. Deze hogere structurele opbrengst zal geen invloed hebben op het saldo van de begroting, want deze opbrengsten worden verrekend met de voorziening rioolheffing. De rioolheffing is immers een zogenaamd 'gesloten circuit'.

Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen

Ten aanzien van onze kapitaalgoederen zijn ontwikkelingen te melden als het gaat om onze wegen, begraafplaatsen en openbare verlichting. Ten aanzien van onze overige categorieën kapitaalgoederen (riolering, water, groen, gebouwen) zijn geen ontwikkelingen te melden.

Ontwikkelingen sinds de eerste bestuursrapportage 2015

Wegen

In de huidige begroting is de post aanbestedingsvoordeel vastgesteld op € 50.000.

In 2015 zijn er nog geen aanbestedingen geweest, zodoende is er nog geen aanbestedingsvoordeel te benoemen.

Bij de vaststelling van het wegenbeheerplan is aangegeven dat er onderzocht wordt of een integraal prestatiecontract een (financieel) voordeel kan opleveren voor het wegbeheer. De conclusie van het onderzoek is dat het voor de gemeente niet verstandig is om nu met een integraal prestatiecontract te gaan werken. Op dit moment zitten er nog te veel risico's aan het werken met dit contract. Met name de onbekendheid van de marktpartijen en de opdrachtgevers van deze contractvorm, de hoge kosten voor onderzoek en advies en de grote onzekerheid over het te verwachten financieel voordeel, is afgewogen om niet op deze wijze te gaan aanbesteden.

Een startnotitie om alsnog middels een andere werkwijze aan te besteden is voorbereid. Bij de jaarstukken 2015 kunnen wij u hierover nader informeren.

Begraafplaatsen

Het onderhoud op de begraafplaatsen is uitbesteed aan derden op basis van een onderhoudsbestek. Het onderhoudsbestek garandeert een gelijkwaardig onderhoudsniveau op alle begraafplaatsen. Voor elke beheergroep worden op alle begraafplaatsen jaarlijks dezelfde onderhoudsmaatregelen uitgevoerd.

Wat betreft begraafplaats De Hoef loopt nog een onderzoek naar ophoging van de begraafplaats in verband met de grondwaterstand. Doel is om op termijn twee diep te begraven. Dit om de capaciteit van de begraafplaats te verhogen en de exploitatiekosten te verlagen. Eind 2015 is hier duidelijkheid over.

Er zijn twee opiniërende bijeenkomsten met uw raad geweest. Naar aanleiding hiervan zal in het derde kwartaal van 2015 het begraafplaatsenbeleid worden geactualiseerd met als doel om tot kostendekkende leges te komen. De planning is om het geactualiseerde begraafplaatsenbeleid voor de decemberraad te agenderen.

Openbare verlichting

Het beheerplan openbare verlichting wordt nog dit jaar geactualiseerd. Actualiseren is nodig omdat het huidige beheerplan niet de mogelijkheid biedt om energiezuinige (led)verlichting toe te passen of om verlichting in de avond-/nachten te dimmen. Juist daar lijken kansen te liggen op het gebied van energiebesparing, duurzaamheid, sociale veiligheid en verkeersveiligheid. Het geactualiseerde plan wordt ter besluitvorming voor de decemberraad aangeleverd en zal ingaan op 1 januari 2016.

De gemeente Neder-Betuwe hanteert momenteel het beleid dat in nieuwbouwlocaties de openbare verlichting aan het politiekeurmerk Veilig Wonen moet voldoen. Dit staat dimmen van de verlichting in de avond en nacht niet toe. Desondanks wordt de nieuwe openbare verlichting geschikt gemaakt voor toekomstig dimmen. In het dit jaar te actualiseren beheerplan wordt een keuze gemaakt om dimmen in de avond- en nachturen wel of niet toe te passen.

De komende jaren wordt een behoorlijk deel van de lichtmasten vervangen. De lichtmasten uit de periode 1965-1975 zijn om veiligheidsredenen aan vervanging toe. Led-verlichting is duurder om aan te schaffen dan onze huidige verlichtingstypes, maar heeft lagere onderhouds- en energiekosten.

Paragraaf 7: Bedrijfsvoering

Zoals wij in de eerste bestuursrapportage 2015 schreven beleeft onze organisatie door de dynamiek in het openbaar bestuur hectische tijden en het ziet ernaar uit dat deze hectiek permanent zal zijn. Daarom werken wij aan een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Krachtens artikel 160 van de Gemeentewet is het de taak van het college om de bedrijfsvoering op een adequate wijze te organiseren, zodat de beleidsmatige en financiële doelstellingen van de raad kunnen worden behaald en de wettelijke taken van de gemeente goed kunnen worden uitgevoerd.

Ontwikkelingen sinds de eerste bestuursrapportage 2015

Sinds de behandeling van de eerste bestuursrapportage 2015 in uw raad zijn de volgende ontwikkelingen ten aanzien van de bedrijfsvoering van belang.

Evaluatie reorganisatie

In februari 2014 ronden wij de reorganisatie van de ambtelijke organisatie af. Daarmee is een basis gelegd voor een toekomstbestendig organisatie. Op 16 december 2014 ontving u de laatste tussentijdse evaluatie hiervan (D/UIT/14/36972). Een meer uitgebreide evaluatie staat gepland voor oktober 2015. Voor de financiële voortgang van de voorziening reorganisatie verwijzen wij u naar dat document.

Al eerder zult u van ons een tussentijdse evaluatie van ons 'cultuurtraject' ontvangen.

Wabo-taken

In 2014 onderzochten we hoe we onze taken op het gebied van vergunningverlening, handhaving en toezicht (in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) het meest toekomstbestendig kunnen organiseren. Dit leidde ertoe dat de Omgevingsdienst Rivierenland deze taken sinds 1 juni 2015 voor ons uitvoert. De overgang van deze taken (en medewerkers) vanuit onze eigen organisatie is goed verlopen.

Toekomst ondersteunende taken afdeling Bedrijfsvoering

Eind 2014 is besloten om de BNW-samenwerking niet door te laten gaan. Er waren teveel onzekerheden op het gebied van financiën en ICT. Ook lagen de standpunten van de drie gemeenten op een aantal cruciale zaken te ver uiteen om tot elkaar te komen. Op 16 juni 2015 informeerden wij u per brief (D/UIT/15/45284) over de vraag hoe wij de betreffende ondersteunende taken de komende jaren willen organiseren. De uitvoering daarvan nemen wij planmatig ter hand, waarbij uiteraard de ondernemingsraad in de gelegenheid wordt gesteld zijn wettelijke adviestaken te kunnen uitvoeren.

TOTAALOVERZICHT VAN FINANCIËLE AFWIJKINGEN PER PROGRAMMA

Totaaloverzicht van financiële afwijkingen per programma

De financieel resultaten voor het begrotingsjaar 2015 en de meerjarenraming 2016-2019 geven samenvattend de volgende financiële afwijkingen aan:

Mutaties op programmaniveau						
		2015	2016	2017	2018	2019
Programma	1	Bestuur en Dienstverlening	-7.126	798	798	798
Programma	2	Openbare Orde en Veiligheid	-5.327	-4.500	-4.500	-4.500
Programma	3	Fysieke leefomgeving	-19.610	-860	-860	-860
Programma	4	Economie	-40.763	-763	-763	-763
Programma	5	Sociaal Domein	-5.421	4.818	4.818	4.818
Overzicht van	D	Algemene dekkingsmiddelen	403.255	18.807	18.807	18.807
Doorwerking 2e Bestuursrapportage 2015			325.008	18.300	18.300	18.300

De belangrijkste mutaties zijn toegelicht onder de conclusies, de programma's, het overzicht algemene dekkingsmiddelen en in de paragrafen.

BESLUITVORMING

Besluitvorming.

Raad/15/01881

De raad van de gemeente Neder-Betuwe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders,

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten;

B E S L U I T:

1. de tweede bestuursrapportage 2015 van de gemeente Neder-Betuwe voor kennisgeving aannemen;
2. in te stemmen met de in deze tweede bestuursrapportage 2015 opgenomen begrotingswijziging.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 29 oktober 2015
de griffier, de voorzitter

drs. E. van der Neut

ir. C.W. Veerhoek

Begrotingswijziging

BEGROTINGSWIJZIGING						
Gemeente Neder-Betuwe		Provincie Gelderland		begrotingsjaar		2015 nr. 5
De raad van de gemeente Neder-Betuwe besluit de begroting van baten en lasten voor bovengenoemd dienstjaar te wijzigen als volgt:						
Programma	Omschrijving programma	LASTEN		BATEN		
		Bedrag van de nieuwe of verhoging van de bestaande raming	verlaging van de bestaande raming	Bedrag van de nieuwe of verhoging van de bestaande raming	verlaging van de bestaande raming	
I. Wijziging van de ramingen van het dienstjaar						
P1	Bestuur en Dienstverlening					7.126
P2	Openbare Orde en Veiligheid					5.327
P3	Fysieke Leefomgeving					19.610
P4	Economie					40.763
P5	Sociaal Domein					5.421
	Algemene dekkingsmiddelen	403.255				
	Mutaties reserves					
	Saldo van rekening					325.008
	Totalen	403.255	0	403.255	0	0
Volgnummer	Categorie	Omschrijving	verhoging van het beschikbaar gestelde krediet	verlaging van het beschikbaar gestelde krediet	verhoging van de te verwachten baten	verlaging van de te verwachten baten
91043	ntb	II. Investerings/Balansmutaties				
		Bijstelling opbrengst rioolheffing			18.487	
		Speelruimtebeleid 2015-2024			20.100	
Toelichting op de begrotingswijziging						
Begrotingswijziging tweede bestuursrapportage 2015						

Overzicht van gebruikte afkortingen

A+O fonds	: Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds Gemeenten
AB	: Algemeen Bestuur
ABC	: Agro Business Centrum
AMvB	: Algemene maatregel van bestuur
ANW	: Algemene Nabestaandenwet
AOVR	: Ambtelijk Overleg Volksgezondheid Rivierenland
APV	: Algemene Plaatselijke Verordening
AVRI	: Afvalverwijdering Rivierenland
AWBZ	: Algemene Wet Bijzondere Ziektenkosten
BAG	: Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	: Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	: Besluit Bijstandverlening zelfstandigen
BCF	: BTW-compensatiefonds
BDUR	: Besluit doeluitkering rampen en zware ongevallen
Berap	: Bestuursrapportage
BJZ	: Bestuurs Juridische Zaken
BNG	: Bank Nederlandse Gemeenten
Bofv	: Bestuurlijk overleg financiële verhouding
BSR	: Belasting Samenwerking Rivierenland
BTW	: Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	: Wet Bundeling van Uitkeringen aan Gemeente
BvB	: Businessplan Voor de Bedrijfsvoering
CAO	: Collectieve Arbeids Overeenkomst
CAR	: Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling
CBS	: Centraal Bureau voor de statistiek
CJG	: Centrum voor Jeugd en Gezin
CMD	: Centrum Maatschappelijke Dienstverlening
CPA	: Centrale Post Ambulancevervoer
DIV	: Documentatie en Informatievoorziening
EKD	: Elektronisch kinddossier
EMU	: Economische en Monetaire Unie
ESF	: Europees Sociaal Fonds
FES	: Fonds Economische Structuurversterking
Fido	: Wet Financiering Decentrale Overheden
FOG	: Financieel Overzicht Gemeenten
FPU	: Flexibel Pensioen en Uittreden
Fvw	: Financiële-verhoudingswet
GBA	: Gemeentelijke Basis Administratie
GBA	: Gemeentelijk Basisadministratie Persoonsgegevens
GF	: Gemeentefonds
GGD	: Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	: Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMK	: Gemeenschappelijke Meldkamer Gelderland-Zuid
GOA	: Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid
GREX	: Grondexploitatie
GRP	: Gemeentelijk Riolerings Plan
GSB	: Grote stedenbeleid
GSF	: Gelderse Sport Federatie
Halt	: Het alternatief
ICT	: Informatie Communicatie Technologie
IOAW	: Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte werkl. Werknemers
IOAZ	: Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte gew. Zelfstandigen
IPO	: Interprovinciaal Overleg
ISA	: Instituut voor Sport Accommodaties
ISV	: Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
JPN	: Jeugd Preventie Netwerk
KVVW	: Keurmerk Veilig Wonen
LEA	: Lokaal Educatieve Agenda
LOP	: Landschap Ontwikkelings Plan
MADD	: Make A Difference Day

MBZ	: Meldpunt Bijzondere Zorg
MILH	: Monitor Inkomsten Lokale Heffingen
NASB	: Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NBW	: Nationaal Bestuursakkoord Water
NIPO	: Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie
NME	: Natuur Milieu & Educatie
NUP	: Nationaal Uitvoerings Programma
ODR	: OmgevingsDienst Rivierenland
OEM	: Overige Eigen Middelen
OGGZ	: Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OHP	: Onderwijs Huisvestings Programma
OKE	: Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OOV	: Openbare orde en veiligheid
OSU	: Onderhoudsrapportage Specifieke Uitkeringen
OWB	: Ontwerpbegroting
OZB	: Onroerende-zaakbelastingen
P&O	: Personeel en Organisatie
PDF	: Portable Document File
PF	: Provinciefonds
Pgb	: Persoonsgebondenbudget
POR	: Periodiek Onderhoudsrapport
PPS	: Publiek Private Samenwerking
PRPG	: Platform Rechtmatigheid provincies en Gemeenten
PvA	: Plan van Aanpak
RAAK	: Reflectie- en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling
RAR	: Regionaal Archief Rivierenland
RAV	: Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid
RBGZ	: Regionale Brandweer Gelderland-Zuid
RBL	: Regionaal Bureau Leerplicht
RIEC	: Regionale Informatie- en ExpertiseCentra
RSP	: Regionaal Samenwerkings Programma
RUD	: Regionale Uitvoerings Diensten
RUP	: Regionaal Uitvoerings Programma
SISa	: Single information Single audit
SMART	: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden
StER	: Stimuleringsprogramma Economie Rivierenland
STMG	: Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland
SVNG	: Stimulringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
SWB	: Stichting Woningbeheer Betuwe
SWO	: Stichting Welzijn Ouderen
UWV	: Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VNG	: Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VROM	: Ministering van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Wabo	: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wajong	: Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor Jonggehandicapten
WAPR	: Werkgevers Adviespunt Rivierenland
Wet Arhi	: Wet Algemene regles herindeling
WIJ	: Wet Investeren in Jongeren
Wmo	: Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	: Wet waardering onroerende zaken
WoZoCo	: Woon Zorg Complex
WRO	: Wet op de Ruimtelijke Ordening
WSW	: Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wsw	: Wet sociale werkvoorziening
WVG	: Wet Voorziening Gehandicapten
Wvg	: Wet voorskeurrecht gemeente
WW	: Werkloosheidswet
Wwb	: Wet werk en bijstand
Wwnv	: Wet werk naar vermogen